

2012 m. gruodžio 7 d., penktadienis

Nr. 44 (1012) | Kaina 2,50 Lt

D a i l ē | M u z i k a | T e a t r a s | K i n a s | F o t o g r a f i j a

Mieli skaitytojai,

Visuose „Lietuvos pašto skyriuose“ vyksta laikraščių ir žurnalų prenumerata 2013 metams. Nepräleiskite progos kas savaitę skaityti „7 meno dienas“, kurios pačios ateis į Jūsų namus.
Savaitraščio kaina kioskuose – 2,50 Lt,
o prenumeratoriams – 2 Lt.
Prenumeratos kaina 1 mėn. – 8,16 Lt, 3 mėn. – 24,48 Lt,
6 mėn. – 48,96, metams – 81,60 Lt.
„Kino“ žurnalo 1 numerio prenumeratos kaina – 5,61 Lt,
pusmečiui – 11,22 Lt, metams – 22,44 Lt.

Prenumeruodami mūsų leidinius palaikote mūsų darbą.

3

Paskutinis „Gaidos“ akordas

5

Agnės Jonkutės paroda

6

Apie medijų meną su Mindaugu Gapševičiumi

„Namas su bokšteliu“

8

„Juodujų naktų“ kino festivaliui pasibaigus

Marius Repšys (Laurynas), Darius Meškauskas (Žmogus)

D. MATVEJEVO NUOTR.

„Katedros“ restauracija

Oskaro Koršunovo režisuota Justino Marcinkevičiaus drama

Alma Braškytė

Pirmają nuogirdą, kad Oskaras Koršunovas režiūs „Katedrą“ (1971), trečiąją chrestomatinę J. Marcinkevičiaus trilogijos dalį, palaikau pokštū. Kas bendra gali būti tarp maištininko, naujuojų lietuviško teatro laikų šauklio ir vieno centrinių praėjusios epochos draminių kūrinių, vieno svarbiausių anuo meto kolektyvinės savimones atramų? Kas vieną radikaliausiu keturiaskintmečių kartos atstovu (kartos, kurios pusė gyvenimo prabėgo senojoj, o kita pusė – naujojoj socialinėj kultūrinėj epochoj, dėl kurios naujumo taip smarkiai kautasi, senosios epochos ženkly besikratant) domina ikoniniamano laiko kūrinyje? Spėjimas, kad šiotoje interpretacijoje Katedra bus ne statoma, o iškonstruojama arba balansuoti ant aukštyn kojom apversto trikampio frontono viršūnėlės, o gal bus apraizgyta spalvotų lempučių girlandomis, tarp kurių klaidžios fantasmagoriški šiandienos galingųjų pavidaikai, lydimi piktai elitą kandžiojančios, bet nikaip nuo jo negalinčios atsiplėšti

pamėkliskos minios, buvo paneigtas jau pirmą spektaklio minutę.

Vos prasišvietus scenai (tokia kankinamai tamši ji bus didžiumą spektaklio laiko) spektaklis užgrūva grėsmingai pulsuojančio orkestro *forte* (kompozitorius Antanas Jasenka). Scenos gilumoje – gausybė nuo lubų žemyn besileidžiančių metalo grandinių. Ant daugelio jų kabos didžiuliai akmenys su skylėmis – kulto objektai ar girnapusės, bet pirmiausia lietuviškumo temos anos epochos scenoje ženklai (scenografas Vytautas Narbutas). Fono videoprojekcijoje – priatemtas Pilies kalno ir apylinkių vaizdas iš senovinės gravūros (videoprojekcijų autorius Rimas Šakalauskas, šviesos dailininkas Eugenijus Sabaliauskas). Scenos kairėje, mediniai *putti* apkibę stūks'o išpudingo darbo drožinėti vargonai ir puošni iškelta medinė sakykla. Dešinėje – „profaniškasis“ scenos poliūs: smulkles pastoliai su statinėmis ir kitokiais padargais. Per vidurį išrikiuota medinių bažnytinų suolų eilė (beje, tai bene vienintelis lankciai naudojamas scenografijos elementas gerokai slegiančioje sceno-

vaizdžio statikoje). Šitas scenografijos realizmas funkcionuoja kaip praėjusios epochos teatru tiesiamai ranka.

Emociškai Koršunovo „Katedra“ artimiausia jo „Keliui į Damaską“ (statytam Osle ir Klaipėdoje), itin biografiškam spektakliui. Martinai rimtas, kraupių pragariškų vizijų „Damaskas“ vargu ar galėjo tapti publikos numylėtinu, bet įtikino neišvengiamą kickvieno *fortissimo* būtinybę. „Katedros“ *fortissimo* yra pernelyg užduotas, nurodytas, išsikeltas. Kaip ir dominuojanti prietema scenoje. Jie suteikia formą spektaklio erdvėi ir laikui, bet pražūtingai veikia jo kvėpavimą. Net autentiškos dzūkiškos raudos yra sunkiai priimtinios šiandienos ausiai, vertinancių sielvarto santūrumą, juolab perdėtas spektaklio raudotojų teatrališkumas ir forsuojama emocija pakerta scenos ir salės gijas. Todėl spektaklio aktoriams tenka milžiniškas darbas – pasiekti nuo tamso ir riksmo užsibarikadavusių žiūrovus. Kartais jiems tai patinka, kartais ne. Pirmają premje-

NUKELTA | 2 PSL.

„Katedros“ restauracija

Oskaro Koršunovo režisuota Justino Marcinkevičiaus drama

ros dieną pavyko, gerokai sunkiau sekėsi antrają.

Dar prieš premjerą buvo kalbama, kad dvi aktorių sudėtys nereikiaria pirmojo ir antrojo ečelono. Du vyskupai Masalskiai (Dainius Gavenonis ir Vytautas Anužis) ir dvi Ievos Teresės (Monika Vaičiulytė ir Toma Vaškevičiūtė), o dar rinktų pridurti – ir dvi abatės (Nelė Savičenė ir Vitalija Mockevičiūtė) kuria du skirtingus spektaklio variantus. (Du aktoriai – Arūnas Sakalauskas ir Martynas Nedzinskis – vaidina ir žibintininį Motiejų, bet čia labiau skiriasi aktorių patirtis ir branda, o ne vaidmens traktuotė). Laurynas Gucevičius vienas. Jį kuria jaunas aktorius Marius Repšys (pernykščio „Išvaremo“ favoritas). Nors partnerių kaita yra aktoriaus kasdienybė, Repšiui turėtų būti itin sunku, nes du Masalskiai ir dvi Ievos Teresės skrija absolūčiai skirtinose galaktikose. Kartais taip ir praskrieja nesusitikę.

Dainius Gavenonio Masalskis – mecenatas, vyskupas, tragiskos kaltės slegiamas žmogus – vienas pagrindinių šitos „Katedros“ traukos centrų. Jo duetas su Repšio Laurynu – dvių protingu ir jautrių žmonių santykiai: globėjo ir globojto, galingojo ir pavaldinio, daugiau patyrusiojo ir jaunesniojo, talento ir juo besinaudojančio. Tik kartą vienas kitam išsakyta juos jungia nelaiminga meilė tai pačiai moteriai. Su Masalskiu-Vytautu Anužiu viskas yra kitaip. Pasukdamas seniai savo paties išmintu keliu – lengvai demonizuodamas savo personažą, užsižaisdamas pykčiu ir klasta, Anužis nuskriaudžia ne tik ji, bet ir Repšio Lauryną, kuriam šalia tokio grynakraujuo „blogiuko“ nelieka nieko kita, kaip tik vaidinti nuskriaustą „gerietį“. Puikus, gyvas duetas įvyksta tarp D. Gavenonio Masalskio ir Nelės Savičenko Abatės. Pasigérētina smulkmenų meistrystė, dvių vienąs kitą ir situacijos tragediją suprantančių žmonių bendravimas. Masalskio-Anužo

partnerė analogiškam duete – Vitalijos Mockevičiūtės kurama Abatė. Kai žaižaruojančiu komikės talentu apdovanota aktorių pasakiausius vienuoliškus sijonus (puikių, atskiro teksto vertų kostiumų dailininkė Sandra Straukaitė) klupdama per suolus pasileidžia vyskupo link ar vikariai pro pelerinos proręžą kyšteli rankutę pinigu kapšeliui sučupti, supratengai šypteli, kai vyskupas paprašo pokalbio su Ieva Terese, tampa daugiau negu aišku, kad čia visai kitas teatras, tame susitinka ne žmonės, o mokykliskai utriuoti tipažai.

Dar kitokį, jau retai stipriausią režisierų spektakliuose girdimos antitradicijos: dvelksmą įneša Monikos Vaičiulytės Ieva Terėsė – forsuojamo romantinio patoso, pažy-

lamos prezentės. Bet ne aktorės, priverčiančios salę sekti kiekvieną jausmo virtelėjimą veide. Nes valia ir jéga įdomu sporte. Kad būtum įdomus teatre, reikia nei daugiau, nei mažiau – viso žmogaus. Todėl Gavenonio Masalskio ir Vaičiulytės Ievos Teresės scenos kol kas netapo duetais: pirmojo geismą, kaltę, kančią, švelnumą nuneša antrosios pro šalį pralekiant sukeliamas vėjas. Gyva ir scenos laiką sustabdanti Ieva Terėsė buvo antrojoje, V. Anužio ir Tomos Vaškevičiūtės poroje. Apmaudu, bet jaudinantis aktorių buvimas, jos užkrečiantis, išiurbiantis skausmas ir meilė bei abieju žausmų akumuliuojama energija teko monstriškajam Anužo Masalskiui. Tokiam galutinai suge-

Dievą savo nusikaltimo bendrininku, kreipiasi į publiką? Tik praleisti pro ausis. Vargu ar taip buvo sumanya režisieriaus.

Tokių personažų aplinkoj veikia centrinė spektaklio figūra – Laurynas Gucevičius (šalia žibintininko Motiejaus, biblinės figūros, lyg ir ne savo noru, o tik todėl, kad išspiltą, kas lemta, tapusio išdaviku, šalia keistuolio Saulius Bareikio senio, spazmiškai griežiančio savo „Grūšią“, šalia būrelio karštakošių menininkų-sukilėlių, kabaretiskos smuklės faunos, ir abstraktaus personažo (masono?), Žmogaus – jo kuria aiškesniu turiniu jo nepripildo ir Darius Meškauskas). Marius Repšys, režisierius priesprenjeriniuojuose interviu įvardytas kaip vienintelis

mečiu skirtame „Lietuvių teatro istorijos“ tome rašoma, jog „nė vienas teatro kritikas nenagrinėjo „Katedros“ vaidmenų“, bet kurit tvirtina, kad „Lauryno ir jo globėjo vyskupo Masalskio scenos, iškilūs poetiški Lauryno monologai skambėjo patetiškai šaltai, deklaratyviai.“ Mariaus Repšio Laurynui to tikrai neprikiši. Jis puikiai susidorojo tiek su poetiniu tekstu, kuris jo lūpose skambėjo natūraliai ir gaivai, tiek su personažo keitimosi istorija (tiesa, antrają premjeros dieną aktorių atrodė kiek pavargės, o jo Laurynas – pernelyg savęs besigaileintis, bet turint galvoje vaidmens dydį ir priešpremjerinį krūvį tai paaškinama). Vilnys, gąsdinančios vizijos, pirmųjų pergalių kartėlis, neteklys, kurį nesinori pripažinti, svetumas, įtūžis, atstumimas, vienatvė, pralaimėjimas, abejonės, tamša – viskas Repšio kuriamam vaidmenytiškinama, visos teritorijos atrodo paties aktoriaus išvaikščiotas, visoje vaidmens grandinėje nėra blanikių, prastai artikuliuotų atkarpu. Nežinau, kieno galvoje pirmąkart radosi sumynamas statyti „Katedrą“ – ar teatro strategijas kuriāčio meno vadovo, ar režisieriaus, ir kuri iš Just. Marcinkevičiaus dramos temų davė pirmajį impulsą spektakliui, bet akivaizdu, kad O. Koršunovui ta „raketa nešeja“ buvo menininko tema – talento laisvės ir nelaisvės, vidinės motyvacijos, santykio su aplinka klausimai. Šitos temos spektaklyje skamba autentiškiausiai.

Tautiškumo, tautos konsolidacijos, religijos ir kiti „didieji“ klausimai lieka kyboti toli aukštai, prislėgdamai savo sunkiai vaiždinia – akmenų krūvomis, sunkiai keliamu milžinišku krucifiksu, šaižiai raudū ir riksmų balsais. Spektaklio sėkmė ar nesėkmė lieka aktorių rankose – pajėgs jie (kaip pirmajį premjeros vakarą), ar nepajėgs (kaip, mano galva, atsiti ko antrajį) savo buvimo scenoje kokybe atsilaikyti prieš sunkią režisūros artileriją.

Scena iš spektaklio

D. MATVEJEVO NUOTR.

mėto *drąsūs, stiprūs, vikrūs* kokybės ženklu. Kas jauną aktorių, kuri tokio patoso teatre jau lyg ir neturėtų būti mačiusi, šitokio buvimo scenoje išmokė, nežinia. Gali būti, kad tai net ne teatrinės mokyklos, o laiko dvasiuos, amerikietiškojo „tu tai gali“ išpaudas. Iš tokio plieno ka-

dusiam, tokiam *post factum*, tokiam seniai seniai įvykusiam ir pasibaigusiam. Toks Masalskis atveda spektaklį į loginę aklavietę. Kaip turėtum reaguoti į sąžinęn apeliuojančius žodžius, kuriais piktybiškas ir atgailauti neketinantis vyskupas, supagiežinga piktdžiuga išvadinės

šiam vaidmeniui dabar tinkamas aktorių, režisieriaus *alter ego*, gali jaustis išlaikęs egzaminą. Nežinia, kaip sekėsi to paties teatro scenoje jo pirmatakiams Arnui Rosenui ir Vytautui Tomkui Henrikui Vancevičiaus režisuerotame spektaklyje (1971–1972 m.) – 8-ajam dešimt-

Anonsai

Kamerinės muzikos atlikimo konkursas

Gruodžio 8 ir 9 d. Lietuvos muzikos ir teatro akademijos (LMTA) Didžiojoje salėje vyks XII Tarptautinis Lietuvos kompozitorų kamerinės muzikos atlikimo konkursas, kuriame dalyvaus 21 ansamblis iš Lietuvos ir Latvijos. Šių metų konkursas yra skirtas vieno žymiausių pokario Lietuvos violončelininkų ir pedagogų Michailo Šenderovo 95-osioms gimimo metinėms. Gruodžio 13 d. 18 val. Didžiojoje salėje vyks konkursu laureatų apdovanojimas ir koncertas.

Konkurse varžysis trys ansambliai grupės: gruodžio 8 d. 10 val. – duečiai, 16 val. – trio, gruodžio 9 d. 10 val. – kvartetai ir kvintetai. Konkursu žiuri vadovaus profesorė Gunta Sproge, Latvijos J. Vytuolio muzikos

akademijos Kamerinio ansamblio katedros vedėja. Vertinimo komisijos nariai – LMTA pedagogai bei Nacionalinės premijos laureatas kompozitorius Anatolijus Šenderovas, įsteigęs specialią Michailo Šenderovo premiją.

Konkursu ištakos yra 1999 m. LMTA Kamerinio ansamblio katedros suorganizuotas Eduardo Balsio kvartetu ir kamerinės ansamblų konkursas. Jis buvo sumanytas kaip vienas iš kompozitorius E. Balsio (1919–1984) 80-mečio paminėjimo renginių greta simfoninės, teatrinės, chorinės ir kamerinės muzikos vakarų. Inicijuojant konkursą ir prie jo organizavimo bei rémimo prisidėjo E. Balsio vaikai – kompozitorius Audrius Balsys ir pianistė, pedagogė (dabar LMTA Kamerinio ansamblio katedros vedėja, profesorė) Dalia Balsytė.

Pasak prof. D. Balsytės, konkursas tuo metu buvo sumanytas kaip

vienkartinis renginys. Tačiau po metų pertraukos LMTA studentų ir pedagogų iniciatyva konkursas buvo atnaujintas. Šiek tiek pakoregavus nuostatus ir reikalavimus jis vyko kasmet kaip LMTA renginys, o šiomet tapo tarptautiniu.

Tradiciškai kiekvienas konkursas yra skirtinas iškilai asmenybei ar įvykiui, susijusiems su kamerinės muzikos pasauliu, paminėti.

Konkursų lankstinukoje ir per laureatų koncertus buvo prisiminėti Kamerinio ansamblio katedros vedėjai Jurgis Fledziškis (1924–1988), Domas Svirskis (1917–1996), Romualdas Kulikauskas (1935–2011) ir katedros pedagogas Rimantas Šiugždinis (1947–1996). Konkursu kontekstas buvo puiki progna prisiminti iškilias asmenybes, savo kūrybinėje veikloje daug dėmesio skyrusias kamerinei muzikai – Izidorui Vasiliūnui (1906–1982), Olgą Šteinberg (1920–2005) bei Aleksan-

drą Livontą (1920–1974). 2004 m. konkursas buvo skirtas Kamerinio ansamblio katedros 40-mečiui pamėtinį.

Šiuose konkursuose savo pirmąsias pergalės pelnė dabar jau Lietuvos kamerinės muzikos aplinkoje žinomi ansambliai – Baltijos gitarų kvartetas, trio „Claviola“, sttingių kvartetas „Art Vio“, fortepijoninis kvintetas „Efvoli“ ir kt.

Šiemet konkursu minimas iškilus muzikantas M. Šenderovas dirbo Lietuvos „Radiofono“, vėliau Valstybinės filharmonijos simfoninio orkestro, Lietuvos kamerinio orkestro koncertmeisteriu, dėstė Lietuvos valstybinės konservatorijos Kamerinio ansamblio katedroje. Ryškiausias etapas M. Šenderovo kūrybinėje biografijoje – darbas Lietuvos valstybiniam kuartete (1952–1961). 1959 m. kartu su Kvartetu jis tapo pirmuoju pokario metais Tarptautinio Josep-

ho Haydno konkurso Budapešte laureatu (II premija).

M. Šenderovas daug koncertavo kaip solistas, kamerinų ansamblų (dažniausiai su žmona pianiste Ilia Šenderova), fortepijoninių trio (kartu su Stasiu Vainiūnu, Dainumi Trinkūnu, Aleksandru Livontu, Olga Steinbergaite, Viktoru Radovičiumi, Marieta Azizbekova) dalyvis.

Michailas Šenderovas buvo žymiu Lietuvos violončelininku Davido Geringo, Augustino Vasiliausko, Alberto Šivickio, Sauliaus Lipčiaus pirmasis mokytojas. Atliko ir redagavo beveik visus to meto lietuvių kompozitorius – Juozą Karoso, Konrado Kavecko, Eduardu Balsio, Juliusu Juzeliūnu, Vytauto Laurušo, Vaclovo Paketūro, Benjamino Gorbulslio ir kt. – kūrinius violončelei. Dalyvavo įrašant 22 plakšteles. Radijo fonduose yra per 100 jo įrašytų kūrinių.

LMTA INF.

Skambanti šiuolaikinė muzika?

Paskutinis „Gaidos“ akordas

Gedminė Samsonaitė

„Gaidos“ festivalio renginių ciklą užbaigė „Gavin Bryars Ensemble“ koncertas, kuriame skambėjo britų kompozitorius ir kontrabosininko Gavino Bryarso kūriniai: vieni, kaip „Jesus' Blood Never Failed Me Yet“, jau tapę klasika, kiti, kaip gausybė „Laudu“, – pastarųjų metų darbai. Teigi, kad šis koncertas ypač išsiskyrė šių metų „Gaidos“ kontekste, būtų ne visai teisinga – šalia ne vieno dėmesio tikrai verto šiuolaikinės muzikos renginio festivalio organizatoriai buvo pasirypyę klausytojams pateikti malonesnių šiuolaikinės muzikos saskambinių, kas atsiispindėjo ne viename renginyje ir „Gaida Post Scriptum“ koncerte.

Prisiminus visą 2012 m. „Gaidos“ festivalio programą, kurioje buvo galima išgirsti ir amerikietiškojo minimalizmo, ir prancūziško spektralizmo, ir Johno Cage'o eksperimentinės muzikos, bei juose apsilankiusių žiūrovų skaičių ir skambėjusios muzikos sukūrimo metus, galima padaryti kelias išvadas. Pirma – klausytojus kaip muses prie medaus traukia malonios estetikos muzika, Nepan-

„Gavin Bryars Ensemble“

antra, eksperimentinė muzika, kad ir kokia būtų įdomi, dažniausiai surinka nedidelį tū pačių klausytojų būri. Gavino Bryarso muzikos koncertas nebuvu „anšlaginis“, bet priklauso pirmajai, malonios muzikos kategorijai, dėl to juo nepatenkintu klausytojų kol kas sutiki neteko.

Šio renginio savitumą lémė ne pasauline klasika seniai tapusio kūriniu „Jesus' Blood Never Failed Me Yet“ atlikimas, bet pirmoje koncerto dalyje skambėjęs „Laudu“ rinkinys, kėlęs ryškias asociacijas su senaja vėlyvijų viduramžių–anksstyvojo renesanso muzika. Nepana-

šu, kad tokio pobūdžio sendinta muzika būtų dažnas reiškinys šiuolaikinės muzikos festivaliuose Lietuvoje. Šiaip ar taip, itin grynas „Laudu“ skambesys, kuriame tradiciokai skambantys vokalas ir senojoje muzikoje įprasti styginių instrumentai derinami su elektrinės gitaros tembrais, pasirodė labai intriguojantis. Kadangi Bryarsas šiuos kūrinius iš esmės rašė juos atlikusiems muzikams, „Laudos“ buvo pagrotes ne tik profesionaliai, bet ir labai asmeniškai, dėl to išryškėjo muzikos ir atlikimo natūralumas, o tai pridėjo nemažai ža-

vesio melancholiškos senosios muzikos dvelksmui.

Anot Christopherio Foxo, Gavinas Bryarsas yra „kompozitorius, kurio kūrybingumą ypač stimuliuoja suprantantis muzikantai“. Dėl to kalbėti apie „Gavin Bryars Ensemble“ muzikavimo kokybę būtų ir sudėtinga, ir nelabai prasminga: kai kompozitorius kūrybą inspiroja atlikėjai arba (šiuo atveju – ir) jų atlieka pats kompozitorius, tokia muzika dažniausiai skambantaip, kaip ir turėtų skambėti. Būtų ne visai teisinga lyginti puikiai skambantį „Gavin Bryars Ensemble“ su atlikėjais, neturinčiais tokio artimo ryšio su atliekama muzika. Lietuvių muzikai, papildę ansamblį atliekant kūrinių „Jesus' Blood Never Failed Me Yet“, pasirodė nebogai, matėsi nuoširdžios jų pastangos ir susikaupimas. Vis dėlto per didelęs pastangos virto monotonija, kuri nepasiekė mediatatyvios ir trapios, kiek vaiduokliškos melancholijos būsenos, kurių ne vienas kritikas įvardijo kaip vieną svarbiausią šio kūriniu savybę. Dėl to kūriny kiek prailgo, buvo akivaizdžiai bandoma kai kurių klausytojų išvermė. Kita vertus, egzis-

tuoja ne viena šio kūriniu versija, koncerto metu skambėjo, anot paties Bryarso, kiek trumpesnis variantas nei 1993 m. išraštas 75 minučių trukmės, tačiau jis vis tiek nepasižymėjo lakoniškumu, kas ir galėjo būti pagrindinis sunkumas mūsų atlikėjams, nepratusiems prie tokiu tipo muzikos.

Nors buvo jdomu išgirsti kūrinių „Jesus' Blood Never Failed Me Yet“ atliekamą gyvai paties Bryarso ansamblio, labiausiai patiko po 2002-ųjų sukurtą muziką. Šiuo atveju belieka pritarti Bryarsui: „Būtų tikras palengvėjimas kalbėti apie pastarųjų metų kūrinius <...> užuot vėl aptarinėjus „Jesus' Blood“ ir „Titanic“. Aš, be abejų, nesu prieš juos nusiteikęs <...> tai šiek tiek panašu į „Rolling Stones“, kurie žino, kad visuomet turės pagroti „Satisfaction“.“ Gavino Bryarso koncertas buvo vertas dėmesio. Tyčia ar ne, bet tai, kad šis renginys buvo atskirtas laike nuo kitų „Gaidos“ koncertų, klausytojams leido įvertinti kiek kitokio pobūdžio šiuolaikinę muziką – be pernelyg šokių ruojančių, stebinančių ar trikdančių eksperimentų, estetiškai patraukliai ir itin europietišką.

Šaltoka

Nacionalinės dramaturgijos festivaliui „Versmė '12“ pasibaigus

Milda Brukštutė

„Dramaturgijos Lietuvoje nėra!“ – pasigirsta kasmet (dažniausiai po „Versmės“ festivalio) iš visų pusių. Ir nieko keista, kad taip ikyriai karjoriant galų gale tuo persimelkia ir patys dramaturgai (kurių, bent oficialiai, čia tikrai yra). Ir lyg gindamiesi nuo to šukio šių metų autoriai, rodos, jau iš anksto pasmerkė uždusti dar nė nepradėtus savo kūrinius. Privertė juos būti kuklius ir mažiuokus. Atsisakė bet kokių pretenzijų į ką nors didesnio, lyg svarbiausia čia būtų nieko perdėm nesunervinti, prasliūkinti nepastebėtam.

Tas ypač ryšku kalbant ne tiek apie pasirinktas temas, kiek apie veikėjus. Neteko išvysti nė vieno ryškesnio charakterio, nė vienos bent kiek įdomesnės asmenybės, tinkamos rimtesniams vaidmeniui surinkti. Visur veikia net ne paprasti žmonės (kas visai įdomu), o tiesiog nežinia kam iš masių išskirti, nors niekuno nuo ju nesiskiriantys individai. Tarkim, Ato Žvirblio „Dudos padauginime“ ir Šarūno Puidoko „Projekte „Vétrungé“ (ši pjesė – svečių programe) veikia provincijos kunigėliai. Na, o jeigu vetejote jų būtų pats Jėzus? Ar neatstirastu tuomet daug daugiau erdvės dramaturgų, aktorių, žiūrovų fantazijai?

Be abejų, patartina rašyti re-

miantis savo gyveniminiška patirtimi, o ne kliaudžioti ten, kur nė velnio nieko neišmanai, tačiau kažin ar kūrybai naudinga dėl visa piktai taip susiemeninti? Esu tikra, kad autoriams artimi ne tik masiniai bespalvių žmonių išgyvenimai. O tai, kad veiksmui palaikyti čia įpinama daugybė įvairiausių detalių, niekaip nekeičia esmės. Puidoko atveju net priešingai, viena didžiausiai problema yra išvysti – kelių dienų, neišankstinio skeptiško nusiteikimo (juk visai nebūtinai vėliau bus statomas ir spektaklis).

Tokios pagarbios nuostatos laikosi ir kiti kurso nariai (buvo ir tū pačių), reng Linos Simutytės pjesės „Vandens spalva“ skaitymą (režisierius – šių aktorių bendrakurasis Tadas Montrimas). Deja, pati pjesė, pretenduojanti į psichologinio trilerio žanrą kine, teatrui pasirodė vargių tinkama. Tiesiog jai atskleisti reikalinga kino priemonėmis (montažu, priartinimais) kuriama įtampa. Ir vis dėlto nesunkiai būtų galima išsivaizduoti kažką panašaus hipernaturalistinį teatrą įvaldžiusio vengrų režisierius Cornelio Mundruczo rankose. Pjesė „Vandens spalva“ turi nemažai panašumų su „Naujosios dramos akcijoje“ prieš keletą metų rodytu šio

sia – toks paprastas kažkur išgaravęs dalykas, kurį sugebėjo priminti Jono Vaitkaus aktorių magistrantu kursas (skaitė Dainius Jankauskas, Oneida Kunsunga, Gabrielė Malinauskaitė ir Martynas Vaidotas) bei režisierė Loreta Vaskova, – pagarba. Skirta visiems: autorui, tekstui, sau ir žiūrovams. Jų pasirodyme galima ižvelgti ir pastangas kuo tiksliai atskleisti pačią pjesės idėją, ir aktorių profesionalumą. Klausant skaitymo nesijautė nei laiko pasirodymui trūkumo (spėju, geriausiu atveju – kelių dienų), nei išankstinio skeptiško nusiteikimo (juk visai nebūtinai vėliau bus statomas ir spektaklis).

Godos Dapšytės pjesės „Ji išėjo. Vėl“ skaitymas

M. SIRUSO NUOT.

režisieriaus „Frankenstein“ projektui. Ir nors spektaklis labai priminė kiną, jis pasirodė daug paveikslės už pagal tą pačią medžiagą režisieriaus surukturė filmą. Tad norėtu siųsti palinkėti autorei atrasti priemones (čia jau reikia ne tik režisūrinių, bet ir tam tikrų veiksmo vystymo sprendimų), kurios padėtų pjesės pastatymą teatre, o ne kine paversti privalusiu, išlaikant norimą žanrą.

Nors nė viena perskaityta pjesė savo dabartiniu pavidalu neatrodė būtų pastatytai ar rimčiau analizuojama, liūdniausia ne tai. Dramaturgijos festivalis „Versmė 2012“ nė nebuvu skirtas dramaturgams, dėl nepaaškinamų dėsniių dramaturgai buvo skirti festivaliui. Pjesės buvo skaitomos (išskyrus studiją, kurioje mažiau vietos) pustuštėje Mažojoje salėje, mat jėjimas motikamas. Nebuvu jokių aptarimų, kurių autoriams būtų ir ankstesnais metais būdavo itin naudingi. Netgi nebuvu girdėti jokių atgarsų apie renkamus (ar jau išrinktus) nugalėtojus, nors tai – konkursas. O ir ne-

Amžinai gyvas sirtakis. Atsisveikinimas

Paskutinį kartą – baletas „Graikas Zorba“

...Zorba mane išmokė mylēti gyvenimą ir nebijoči mirties... Klausydavausi jo kai bant apie savo kaimą Olimpe, sniegą, vilkus, komitadžius, Šv. Sofiją, lignitą, magnezitą, moteris, Dievą, tévynę ir mirtį – ir staiga, kai jis nebesiverdavo savame kalyje ir jam nebeprakėdo žodžiu, pakildavo, atsistodavo ant rupaus paplūdimio žvirgždo ir leisdavosi šokti.

Nikos Kazantzakis. „Graikas Zorba“

Skaidrė Baranskaja

Lapkričio 23 d. į Lietuvos nacionalinį operos ir baletų teatrą publica susirinko paskutinį kartą išklausyti istorijos apie meilę, neapykantą, gyvenimą ir mirtį, kurią šokių pasakojo paprastas žmogus – graikas Zorba.

Jei manęs paklaustų, apie ką Lorcos Massine'o baletas „Graikas Zorba“, atsakyčiau – apie nieką ir apie viską. Tai – Zorbos šokis ant paplūdimio žvirgždo, kai nebesiverte ir nebežtenka žodžiu. Tai Mikio Teodorakio muzika, tarsi oratorijs apie pasaulio sutvėrimą, kuri jungia didingą chorą ir labai intymius solo moteriškam balsui, kuri priverčia išjausti Žmogaus, Gamtos ir Dievo žemėskas jungtis. Galu gale tai išpudingas finalas – sirtakis, kuris priverčia užmiršti širdies skausmą, prikelia naujam gyvenimui ir atleidžia visas nuodėmes. Manyčiau, būtent čia ir glūdi fomenali šio spektaklio sėkmė, lydinti jį Vilniaus scenoje jau keturiolika metų. Iš tiesų ilgaamžis baletas. Pasikeitė net kelios solistų kartos, o baletą pažiūrėjo jau turbūt visa Lietuva.

Trumpas ekskursas į prieitį

Dar 1997 m. tuometinė baletų trupės meno vadovė Tatjana Sedunova ieškojo modernaus ir komerciškai sėkminges spektaklio, kurį būtų galima rodyti ir Lietuvoje, ir užsienyje. T. Sedunovos dėmesį patraukė Varšuvos Didžiajame teatre tuomet rodomas, labai lenkų publicos mylimas Lorcos Massine'o pastatymas. Baletą „Graikas Zorba“ pasaulis išvydo dar 1988 m., festivalio „Arena di Verona“ užsakymu, ir neblėstantis spektaklio populiarumas teikė daug vilčių. Anot T. Sedunovos, atkreipti dėmesį į šį baletą jai parekomendavo būtent dabartinius baletų trupės meno vadovas Krzysztofas Pastoras. Prasidėjo derybos. „Graiko Zorbos“ choreografas iš pradžių net nenurojo tartis dėl to simbolinio honoro, kurį galėjo pasiūlyti tuomet dar sunkius laikus patiriantis teatras. Lorcos Massine'o honorarai buvo vakarietiski, o spektaklis populiarus visame pasaulyje. Prie sėkminges derybų baigties daug prisidėjo ir tuometinis Maskvos Didžiojo teatro vadovas, Lietuvos garbės pilietis Vladimiras Vasiljevas. Galu gale derybas vainikavo sėkmę ir į mūsų teatrą atkeliaavo „Graikas Zorba“.

Iš pradžių baletų trupėje niekas net nesuprato, apie ką šoksiame.

Scena iš spektaklio „Graikas Zorba“

M. RAŠKOVSKIO NUOTR.

Kažkas lyg matė filmą, kažkas lyg skaitė knygą, bet apskritai – jokio aiškumo. Atvykės Lorca Massine'as visus žavėjo ir galbūt net kėlė baimę savo arogantiška laikysena. Tokiu Lietuvos baletas dar nebuvu matęs! Baltasis kaulas, mėlynasis kraujas baletu pasaulyje (priminsiu, kad Lorcos Massine'o tévas, Leonidas Massine'as – garsus šokėjas ir choreografas, stovintis vienoje garbės eilėje su Fokinu ir Balanchine'u) – Lorca Massine'as oficialiai spektaklio nepristatinėjo ir niekam nicko daug neaiškino. Jo pasaulyje tai nebuvu išprasta. Vis dėlto, kaip prisimena baletu primadona Živilė Baikštytė, baletmeisteris daug dėmesio skyrė solistams, aiškindamas kiekvieno judestio prasmę ir viso baletu filosofinę esmę.

Gana kritiškai vertindamas visos baletų trupės gebėjimus, choreografas buvo tiesiog paverertas Eglės Špokaitės, Jūratės Sodytės, Živilės Baikštytės žavesio ir talento. Galbūt todėl atlaidžiau žiūrėjo į kai kurių kitų artistų ribotas galimybes. Be abejonės, pirmosios, „karščiausios“ artistų sudėtyje buvo arčiausiai viso sumanymo ir autentiškiausios. E. Špokaitė, Ž. Baikštytė, Mindaugas Baužys, Voldemaras Chlebinskas, Aleksandras Molodovas, Aurelijus Daraškevičius buvo ir, manau, yra neprilygtimi šiame baletu iki šiol.

1998 m. pavasarį išyko „Graiko“ premjera ir prasidėjo šio baletu auksu amžius. Lietuvos žiūrovai iš karto pamilo spektaklį tikra, amžina meilę, baletu trupė, jausdama tokį palaikymą, įkvėptai šoko sirtaki net 14 metų. Buvo ir gastrolė. Labiausiai išsimintinos gastroliés Ispanijoje, kai Lietuvos baletu artistai pamatė praktiskai visą šią nemazą šalį, o ispanai susipažino su karštą baltą temperamentu. Prasmingiausios – Maskvos Didžiajame teatre. Lietuvių sirtakis užbaižė grandiozinį Gala koncertą, skirtą rusų baletu grando Vladimiro Vasiljevo jubiliejui. O į Lietuvą atvažiuodavo garsiausi pasaulyje

Zorbos vaidmens atlirkėjai, pradedant pačiu Lorca Massine'u. Irenas Muchamedovas, Ygoris Yebra, Valerijus Mazepczykas, Maksimas Voitiulas – atlirkėjai, išrašyti šloviniuose lietuviškojo „Graiko Zorbos“ puslapiuose.

Atsisveikinimas

2012 metai, paskutinis „Graiko Zorbos“ spektaklis. Teatras lūžta, sunku patikėti, kad tai – ne premjera. Susirinko visi šio baletu gerbėjai, tarp žiūrovų šmëscioja pažystami, nuo scenos jau nuėjė veidai. Plojimais salė pasitinka choro artistus ir dirigentą. Pakyla uždanga ir publika jau paskutinį kartą pasineria į graikiškas, bet kartu nacionalių ribų neturinčias aistros. Priminsiu, kad šio straipsnio eilutės – tai savotiška epitaifija baletui „Graikas Zorba“, todėl apie baletu trūkumus, stilių ir kitus panasius dalykus čia nebus kalbama. Ir vis dėlto norėtusi perteikti tą atmosferą, kuriai sukuria būtent artistų individualybės ir talentai.

Pati pirmą, vyriška sceną su Auraliaus Daraškevičiaus Jorgos priekyje neleidžia net suabejoti, kad spektaklis gyvas, šokamas su įkvėpimu ir atsidavimu choreografo idėjai. Ak, tie nuostabūs Lietuvos baletu vyrai! Šiame spektaklyje jie pasirodo netikėtais mačo, kovotojų už laisvę, gana brutaliai, labai vyriškais pavidala. Be A. Daraškevičiaus, tiesiog negalėčiau neišskirti pagrindinių, temą pradedančių keturių vyrų – Eligijaus Butkaus, Manto Daraškevičiaus, Voitechos Žuromskio, Kipro Chlebinsko – šokio. Iš esmės visų artistų puikiai techniškai atlirkamas zeibekiko palaike reikiama itampą ir atskleidė tą folklorinį koloritą, kuris sudaro viso baletu choreografinio audinio pagrindą.

Scenoje pasirodžiusi graži tarsi ikona Margarita Verigaitė dar parýskino viso spektaklio stačiatikišką skambesi ir sukūrė moteriškuo, grožio ir harmonijos iliuziją. Neprilygtamas, žavus bonviva-

nas Zorba, interpretuojamas Aleksandro Molodovo, neleido publicai liūdėti ir nuobodžiauti. Ilgametis Zorbos vaidmens atlirkėjai, nenuvylė ir padovanojo nuostabų akimiruką savo gerbėjams. Galima sakyti, astringumu herojus netgi konkuravo su emocionaliai šaltoku Auriomo Paulausko Džonu. Nuostabūs antrojo veiksmo duetai su Marina neskambėjo taip jausmingai kaip operos solistės Laimos Jonutytės balsas. Ir vis dėlto baletu solisto Auriomo Paulausko patirtis, techniškai neprickaištingas šokis, gyvybingi *je-te en tournant* sirtakio finale nepaliko abejingų aukštos baletu technikos gurmanų.

Tikrą teatro šventę visomis prasmėmis žiūrovui padovanojo primadona Ž. Baikštytė. Scena trise prie stalelio vynuočių medžių paunksnėje tiesiog sukrėtė savo literatūriskumui ir aukštų aktoriūnų pilotžu. Idomu, kad šiai balerinai šokant

premjeriniuose spektakliuose Marinią, Lorca Massine'as geidė ją matyti būtent Madam Hortense vaidmenyje ir labai nuosekliai ją tam ruošė. Nuostabu, kad Ž. Baikštytė perneš vaidmens spalvas ir emocijas iki šių dienų nenublankusias, net dar ryškesnes ir brandesnes.

Baletas skambėjo taip pakiliai, artistai šoko taip užsidege, kad nenoromis kirbėjo mintis apie čia ir dabar išgyvenamą šio spektaklio renesansą.

Taigi, atrodytu, spektaklis gyvas, publikai įdomus, artistams yra kur augti, tai kodėl tai buvo paskutinis kartas ir kam reikalinga epifāja?

Atsakymas kaip visada slypi kažkur tarp eilučių. Galbūt tai nauja repertuaro politika, o galbūt tai iš pirmo žvilgsnio ne visada pastebimi spektaklio ligos simptomai. Ne viskas taip puiku šioj danų karalystėj. Tokios smulkmenos kaip persikreipęs choro artisto švarkas, ne visai deramai sutvarkyti baleto artistų kostiumai, neskoningas, atmetinai padarytas grimas (pvz., Zorbos veidas atrodė tarsi karnavalinė kaukė), galų gale vietomis negrįztamai pamestas choreografinis audinys (Marinos mirties scenoje turi būti kuriamą užmėtymo akmenimis iliuzija, deja, jos nebuvu) sudaro gana abejingo nekūrybinių teatro darbuotojų požiūrio į ilgai rodomą spektaklį įspūdį. Deja, tokia padėtis būdinga daugeliui teatrų. Spektakliai kaip gyvi organizmai gimsta, išgyvena savo aukso amžių, vėliau vegetuoja ir galų gale natūraliai miršta. Tokia yra teatro gyvybingumo ir evoliucijos kaina. Kartais šis procesas mus ypač nuliudina, nes tokie spektakliai kaip „Graikas Zorba“ yra tarsi reti paukščiai mūsų padangėje.

Premjeros

Johano Strausso „Šikšnosparnis“ LNOBT

Lietuvos nacionalinis operos ir baletų teatras siūlo 2013-uosius sustiki skambant svaigiai Johano Strausso operetės „Šikšnosparnis“ muzikai. Premjera rengia dirigentas Martynas Staškus – jis yra spektaklio muzikos vadovas, taip pat diriguos Kauno muzikinio teatro vyriausiasis dirigentas Julius Geniušas. Operetę režisuoja jaujanas teatro menininkas Gediminas Šeduikis, iki tol ilga laiką buvęs režisierius asistentu. Prieš metus jis lyg kometa įsiveržė į Lietuvos operos kūrėjų gretas, kai Kaune pastatė V. Bellini operą „Liučija di Lamermur“, kuri pelnė net keletą „Auksinių scenos kryžių“. Ši rudenį tame pat Kauno valstybiname muzikiniame teatre G. Šeduikis pastatė J. Strausso operetę „Čigonų baronas“. Abiejuose spektakliuose režisieriai talkino ir stilizingą scenografią kūrė dailininkas Andu Dumitrescu (Rumunija). Šių dvie-

jų menininkų duetas rengia ir vilniuoti „Šikšnosparni“. Kostiumus kuria subtiliu skonių pasižyminti drabužių modeliuotoja Agnė Kuzmickaitė, šviesų dailininkai – Levas Kleinas ir A. Dumitrescu, choreografi – Edita Stundytė.

Vaidmenis rengia net trys solistų sudėty, greta patyrusių scenos meistrų pasirodys jauni, profesinė karjerą tik pradedantys solistai. Pagrindinį ketvertą – Aizenštainą, jo žmoną Rozalindą, jos tarnaitę Adelę ir išdaigininką Falkę – įkūnys Audrius Rubežius, Regina Šilinskaitė, Julija Stupnianek, Irena Zelenkauskaitė, Arūnas Malikėnas ir Ramūnas Urbietis. Taip pat dainuos Jovita Vaškevičiūtė ir Inesa Linaburgytė (Orlovskis), Edmundas Seilius ir Kęstutis Alčauskis (Alfredas), Egidijus Dauskurdis ir Vytautas Bakula (Frankas), Rafaelas Karpis ir Vytautas Kurnickas (Blinda), kiti. Kalbamajį Frošo vaidmenį atliks dramos aktoriai Darius Guemauskas ir Irmantas Jankaitis.

LNOBT INF.

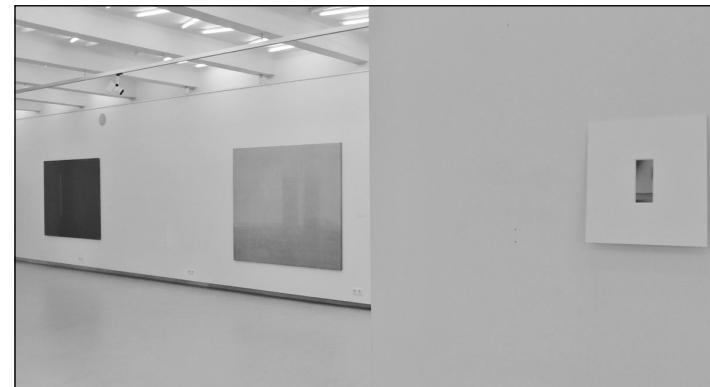
Atvaizduoti nematomą

Agnės Jonutės paroda „Neregimųjų atvaizdai“ Kauno fotografijos galerijoje

Tomas Pabedinskas

„Neregimųjų atvaizdai“ – tai asmeninis ir subjektivus Agnės Jonutės atsakas į nuolatinį, tačiau niekada iki galo neigvendinamą kūrėjų siekį pavaizduoti ar netiesiogiai perteikti už regimybės ribų egzistuojančią tikrovę. Net ir tuomet, kai menininkai tikina besidomintys tik regimaisiais mus supančio pasaulio pavidalaus, jų kūrybos esmę neretai galima užčiuopti ne atvaizdų paviršuje, bet anapus jų. PavYZdžiu, impresionistai, gilindamiesi į optinį pasaulio suvokimą, perteikė ne tikslų tikrovės atvaizdą, bet mūsų patiriamą subjektivų išpuštį, o poparto atstovai, reprodukuodami paviršutiniškos komercinės kultūros ikonas, privertė pažusti nejaukiai už ju plynčią emocienę tuustumą ir trikdantį prasmės praradimą. Kaip i šiuos nesibaigiančius bandymus reprezentuoti tai, kas nematoma ir neapčiuopama, išlieja lietuvių menininkės sukurti „neregimųjų atvaizdai“?

Agnės Jonutės kūriniai žiūrovą neregimosios tikrovės nuojautą link veda bent dviej keliais. Ekspozicijoje pateikiami tapybos darbai ir fotografijos parodos lankytą verčia nuolat balansuoti tarp dvejopų kūrinių suvokimo: atvaizdai gali būti suvokiami ir kaip „langai“ į nesamą tikrovę, ir kaip materialūs objektais, unikalūs rankų darbo kūrinių. Žiūrovo patirtis šiuo atveju kažkuo primins žiūréjimą pro aplytą

Ekspozicijos fragmentas

A. JONUTĖS NUOTR.

langą – tarsi žvilgsnis nuolat slystų nuo lietaus laisą apkibusio stiklo prie tolumoje esančio vietovaizdžio ir atgal. Dar taikliau A. Jonutės kūrinį keliamus išgyvenimus apibūdintų „žmogaus prie lyjančio lango“ (taip vadinas viena iš Jono Meko poezijos knygų) metafora – ne tik žiūrovo žvilgsnis, bet ir jo vidinis „As“ melancholiškai klaidžios tarp kūriniuose pavaizduoto aplinkinio pasaulio ir subjektui vidinių nuojautų.

Pasirinkus išprastesni kūrinių suvoko būdą, ypač svarbūs tampa fotografijose užfiksuočių ar nutapti vaizdai. Ir fotografijos, ir paveikslų išvaidzina realiai egzistuojančias, konkretas erdes, tačiau atvaizduose jos išgryntos nuo kasdiénybės fragmentų, siužetų ar bet kokių literatūriškumo. Žiūrovui tenka tikrovės vaizdus atpažinti kone abstrakčiuose, remiantis fotografijomis nutaptuose paveiksluose ir nespavotose nuotraukose. A. Jonutės kūrinių pradžia glūdi

Agnė Narušytė. Priešingai nei ekspressionistinėje minėto laikotarpio lietuvių tapyboje, A. Jonutės darbuose nėra jokios dramos – nei formalioje raiškoje, nei pasakojimo plotmeje. Jos sukurtose nuotraukose taip pat nebėlko miesto kasdiénybės vizualaus triukšmo, pro kurį žiūrovas turėdavo skverbtis link 8-ojo dešimtmecio fotografijose jamžintos „nuobodulio estetikos“. Menininkė bando vaizduoti tai, kas neregima – subjektui stebėtojo patyrimą pauzės, tušumas, akivaizdoje.

Jei žiūrovas nepasiduosis išpročiu žvilgsniu keliauti tolyn į paveikslus, se vaizduojamas menamas erdes ar fotografijoje užfiksuočių tikrovę, o atidžiau išžiūrės į kūrinių paviršių, pastebės, kad jų materialus būvis teikia užuominas į kiek kitokias prasmės. Tapybos darbai visa da yra paženklinti autoriaus rankos prisiliptimo, ir šiuo požiūriu menininką su kūriniu sieja labai asmeniskas ir artimas ryšys. Tokio autentiško bei individualaus santykio su kūryba A. Jonutė siekia ir fotograuodama. Parodoje eksponuojamos fotografijos buvo sukurto naudojant seną, autorių prosenelio pagamintą fotokamerą. Pasak A. Jonutės, taip ji samoningai sulėtino kūrybinį procesą ir padarė į labiau tinkamą autorei svarbių *Nieko* ir *Tuštumos* vaizdinių tyrimui. Analoginė fotografija, kurios „mechaninė“ prigimt XIX a. niekino save menininkais laikę fotografai, šiandieninių skaitmeninių technolo-

gių kontekste atrodo beveik kaip unikalus „rankų darbo“ kūrinių. Be to, šiuo atveju kaip tik analoginės fotografijos, „nepatogios“, autorės prosenelio pagamintos kameros naudojimas tapo materialia gija, siejančia menininkės fotografijas su jos asmeniniu gyvenimu ir suteikiančia jos kūrybai autentiškumo.

Kūrinių materiali būtis, jų daiktiskumas neišvengiamai kuria vienokį ar kitokį santykį su ekspozicijos erde. Kaip teisingai sako A. Jonutė, parodos erdvė gali tapti „kultūriniu potyrio“ šaltiniu ar, kitaip tariant, tiesiog kūriniu dalimi. Didelių tapybos darbų ir pabrėžtinai mažų fotografijų formatų skirtumas išryškino jų, kaip objektų, buvimą baltame galerijos kubė, tačiau kūrinių „dialogas“ su parodos erde vis dėlto neužsiemezgė. Tuščių ekspozicijos plotų neužpildę prasmės, kurios idealiu atveju galėtų gimti „tarp“: tarp atskirų kūrinių, tarp tapybos ir fotografijos, tarp atvaizdų ir galerijos erdvės. Tad svarbiausių ir vertingiausių parodos aspektų – įvairiapusio atvaizdų suvoko galimybės, konceptualaus skirtingu medijų panaudojimo, asmenišku autorių santykiai su kūryba pagristo darbų autentiškumu – reikėtų ieškoti pačiuose „neregimųjų atvaizduose“.

Paroda veikia iki gruodžio 16 d.

Kauno fotografijos galerija (Rotušės a. 1 / Vilniaus g. 2, Kaunas)

Dirba antradienė–penktadienį 11–18 val., šeštadienį–sekmadienį 11–17 val.

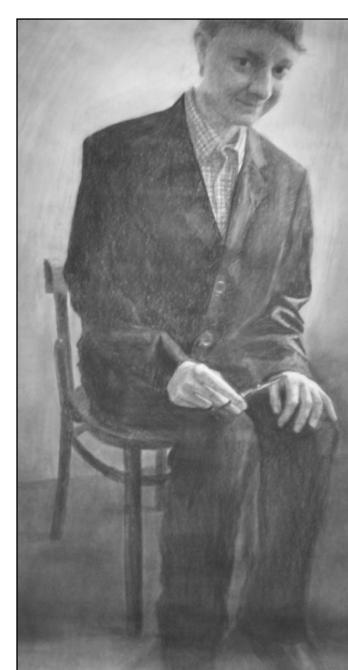
Drovūs šnabždesiai

Paroda „Kodėl autoportretas?“ VDA galerijoje „Akademija“

Vilius Kalaušis

Kodėl autoportretas? Tokį klausimą uždaviau ir sau dar prieš apsilankymą parodoje. Visuomet maniau, kad šis žanras nėra įdomus konceptualiuose apmāstymuose paskendusiam šiandieniniam menininkui. Regis, parodos organizatoriai numanė ši klaustuką, nes parodą taip ir pavadino: „Kodėl autoportretas?“ Gaila, kad ēmési aiškintis (kaip kokiam teisiamujų suole) ir bėsiaiškindami išpyškino keletą sakinių, kaip autoportretas atskleidžia menininko tapatybę ir yra keliai į autorių būsenos, pasaulėjautos pažinimą. O juk būtų daug įdomiau, jei tas klausimas ir liktų klausimu, leisdamas suktis lankytojų galvos įvairiausiams apmāstymams. Juolab kad parodoje kiekvienas menininkas greta savo autoportreto palieka išpažinimą (keletą sakinių), dėl kurio eksponatai tampa labiau individualūs.

Manau, parodą verta aplinkyti vien dėl meninės technikų gausos. Kiekvienas autoportretas jau savaimine yra unikalas, nes daugiau ar

Agnė Mataitytė. „Autoportretas“. 2009 m.

mažiau atspindi autoriaus asmenybę ir braižą. O tai, kad jie kurti tapybos, aerografijos, koliažo, medžio raižinio technikomis, išpūdį dar labiau sustiprina. Juk įdomu

pažiūrėti, kas sukasi šiuolaikiniu menu gyvenančių kūrėjų galvose, ką naujo jie atranda ar kaip originaliai bando išiškirti. Sukantis ratu ekspozicijos salėje prieš akis šmėžuoja subtilusis (o galbūt „išmanusis“) Andrius Zakarauskas su „Ekspozicija (3 aš)“, jo tapyboje galime ižvelgti kompozicijos, potėpio preciziškumo ir fragmentiško, nefigūratyvius kūno kompromisus. Kitose pusėje – nuoširdjieji Vytenio Tolučio „Monologai“. Jo kūrinys man labiausiai įsiminė turbūt dėl to, kad autoriaus save užfiksavo ant paprasčiausiu medžio pliausku, kurias kaimo močiutės meta į pečių prieš kepdamos blynus. Ir tos pliauskos pačios jau galėtų būti naratyvus objektas. Kur ne kur papuvusios, su išbesta parūdijusia vinimi, o ant jų dar Tolučio veidas išsprausta.

Tarp minėtu autorių – kiek niūrokas Lauras Selmištraičius autoportretas pavadinimu „Niekos neveikimas“. Monochrominiam, medžio raižinio technika atlikame kūrinyje vaizduojamas gulintis kūnas, apsiaustas baltu laisvai krinantiui audeklu. Jis spinduliuoja ab-

Vytenis Tolutis. „Monologai“. 2012 m.

soliučią ramybę, nieko neveikimą, nieko nebuvimą, nieko neteigimą. Tai, manyčiau, labiausiai atspindi nūdienos gyvenimą, kai jautiesi šaltas, sustinges ir neveiksnus – pasiklydės šiandieniame begalinės informacijos, medijų, realybų ir virtualybų pasaulyje.

Keista, jog tik keliuose autoportretuose matomas žvilgsnis. Juokinga, kad parodos aprašyme kviečia „pažvelgti menininkams į akis tiesiogine to žodžio prasmė“, o tų akii tiek nedaug. Tai, matyt, yra šiuolaikinio autoportreto problema, kai viskai norima atliki perdėm koncepcionaluotai. Einant šiuo keliu po truputį nutrinama riba tarp autoportreto žanrinės prasmės ir menininko kūrybos apskritai, kai bet kuris kūrinas gali būti traktuojamas kaip autoportretas, nes atitinka tuos pačius savęs įtik-

Paroda veikia iki gruodžio 6 d.

Vilniaus dailės akademijos galerija

„Akademija“ (Pilies g. 44/2)

Dirba pirmadienį–sekmadienį 12–18 val.

Kiek savęs galima atiduoti kitiems?

Su medijų menininku Mindaugu Gapševičiumi kalbasi Danutė Gambickaitė

Esi vadinas vienu iš pirmųjų medijų menininkų Lietuvoje. Papasakok, kaip pradėjai dirbtis su medijų menu. Labai įdomu tas pradžios kontekstas.

Tai buvo maždaug 1997-ieji. Internetas Lietuvoje atsirado apie 1996-uosius, o 1997-aisiais kažkaip netycia kompiuteris ir internetas atsirado pas mane namie. Aš pats taigi buvau geriausias tapytojas (ironija, – D.G.), ir tada pagalvojau: „Kuo čia dėta tapyba, jeigu kalbam apie šiuolaikinius dalykus, viskas turėtų būti susiję su internetu.“ Taip pas Vilniaus dailės akademijos techniką Bendorių pasidariau pirmą internetinį puslapį.

Apie ką jis buvo?

Pirmą puslapį susikuriau apie save, nes buvau menininkas ir norėjau apeiti institucinį niuansą, kai norint patekti į galeriją reikia turėti pažinčių. Tą puslapį laikiau labai trumpai, kokį ménnesį, nes buvo niekam neįdom. Gana greitai pradėjau bandyti kurti meną internete. Pirmas mano projeketas buvo die-noraštis (nuoroda: http://www.o-o.lt/mi_ga/diary), susikuriau jį 1998-ųjų pradžioje. Dienoraščio esmė tokia: už mane viską atlieka kompiuteris. Du ménnesius rašiau apie tai, kaip kiekvieną dieną nieko neveikiu. Internetinėje versijoje jis buvo igyvendintas naudojant „refresh“, puslapių persikrauna automatiškai, taigi ir žiūrovui nieko daryti nereikia.

Atrodo, kad čia toks laiko peršokinamas, nes „blogų“ (internetinių tinklaraščių) kultūra pradėjo formuotis ir išpopuliarejo kiek vėliau.

Taip, taip, kai pradėjo formuotis „blogų“ kultūra, pagalvojau, kad panašius dalykus dariau gerokai anksčiau, bet truputį kitokiame kontekste. Aš savo dienoraščių rašiau ne kaip „blogą“, bet kaip konceptualų meną. Kai susipažinau su panašiomis temomis besidominčiais žmonėmis Latvijoje ir kitose šalyse, nutariau išsiaiskinti, ar nėra ko nors panašaus Lietuvoje. Buvo išsitinkęs, kad žmonės su visu tuo jau tikrai dirba, tik aš nieko nežinau. Pradėjau rašinėti visiems laiškus ir kvieсти į susitikimus, taip gimė pirmoji Lietuvoje su naujosiomis medijomis susijusi institucija, laboratorija, tik ji buvo netradicinė, ji veikė internete. Pamanėm, kad jei visi turime kompiuterius namie, fizinė erdvė visai nereikalinga. Konceptualizavom savo medijų laboratoriją kaip instituciją internete – tokią buvo pradžia. Paskui 2000-aisiais išvažiau į Vokietiją.

Žiūrėjau tavo videointerviu, duotą Evaldui Jansui, ten minėjai, kad dabar gyveni tarp trijų vienetų: Berlyno, Lietuvos ir Londono. Kalbėjai apie savo disertaciją, kurią rašai Londono.

Stengiuosi kažkaip padalinti savo laiką tarp trijų didmiesčių: Berlyno, Londono ir Vilniaus-Nidos.

Mindaugas Gapševičius. POT, Vilnius

duktus ir jų vartojimo kultūrą. Pasibaigus diskusijai vienas žiūrovas pasiteiravo apie galimas atviro kodo sistemų pasekmes. Juk dažnai atvirumas tampa dabarties duotybe, negalvojant apie tai, kodėl jo siekiama ir kas bus toliau. Ką apie tai manai?

Manau, tai labai susiję su ekonominiais dalykais ir evoliucija. Tarkim, jeigu aš esu programuotojas („developer“), norėdamas išmokti programuoti turiu ne tik pasiskaiti atitinkamos mokomosios literatūros, bet ir matyti, kaip tai daro kiti žmonės. Jeigu nebūtų atviro kodo, neįsivaizduoju, kaip būtų galima ko nors išmokti. Žinoma, tas procesas kokiui nors būdu vyktų, bet jis būtų labai ilgas ir nuobodus. Man atrodo, kad evoliucijos procesui labai svarbu tai, kad gali ne pirkti, o nemokamai parsisiųsti kokių nors produktą, kurio tau reikia mokantis.

Aš labiau omenyje turiu atvirumą / atidarymą bendresnei prasmei ir kontrolės galimybę, atsirandančią dėl atvirumo. Kuo tu atviresnis, tuo lengviau tave kontroliuoti, arba kai atveriamtokie dalykai, kurie gali sukelti asmeninių ar visuotinių problemų. Atsiranda tokios programos kaip *apps'ai* (pritaikymai – red. past.) telefonuose, kurie tavo žinutes gali dėti į internetą ir jos tampa prieinamos visiems. Kai atvirumu pradedama piktnaudžiauti. Kai „open everything“ tampa ne kokio nors naudingu produkto sklaidos dalimi, o kažkaip nepastebimai įsiskverbia į mūsų mastymo procesus, net ir kasdieninėje aplinkoje, ir apie tai net nesusimąstome. Tokiu atveju labai svarbu išmanysti, suprasti, kaip sistema / programa / produktas, kuriame esi, veikia.

Taip, todėl, kaip ir sakiau, man nuo pat pradžių buvo labai svarbu išsiaiskinti techninius sistemos veikimo principus. Kalbant apie atvi-

rumą, visur yra išimties ir ribos, susitarimo dalykai, etiketas, vadinamas *netiketas* (tinklo etiketas). Anksčiau jo buvo daugiau, dabar mažiau. Anksčiau, kai nebuvu ugniasienių, *antispaminių* programų ir greito interneto ryšio, jis buvo svarbesnis. Prieš dešimt metų „spam“ (brukalų, – D.G.) beveik nebuvu, todėl ir apie tinklo etiketą buvo kalbama daugiau. Iš tiesų ir *feisbuke* skelbiame apie save informaciją, bet pamirštame, kad ji niekur nedingsta ir yra kaupiama. Dažnai elgiamės neapgalvotai, tai gali sugadinti mūsų karjerą ir t.t. Visur yra ribos, bet jeigu naudosimės tam tikromis sistemomis, kurios yra kriptografinės, tai galim nebijoti pamesti savo duomenis, nes tik tas vartotojas, kuriam tu juos adresuoji, turės teisę tavo informaciją dekoduoti. Julianas Paulas Assange'as („WikiLeaks“ vyr. redaktorius ir įkūrėjas, – red. past.) visai nesenai kalbėjo apie koduotas sistemas. Jo manymu, nėra ko bijoti interneto ir uždrausti juo naudotis, o jeigu turi duomenų, kurį nenori rodyti, kurie yra slapti, siūlo juos užkoduoti. Assange'as gerai pasityčiojo iš vyriausybėi, kuriose konfidenciali informacija yra nekoduojama. Atviro kodo gyvenimas yra reliatyvus, priklausomas nuo to, ką tu kalbi ir kiek nori kalbėti. Labai laukiu mūsų renginio sausio mėnesį Taline. Tai bus viena iš „Migruojančių meno akademijų“ laboratorijų, ir ten darysim *workshop* apie panašius legalius ir nelegalius dalykus. Kalbėsim apie tai, kiek galima savęs atiduoti kitiems, kaip komunituoti internete, kaip apeiti ugniasienes ir kaip iš viso to padaryti meną.

Papasakok daugiau apie „Migruojančias meno akademijas“.

Viskas prasidėjo prieš gerus penkerius metus. Pagalvojau, kad turiu gana daug ryšių edukacineje ir meninėje erdvėje, tad kodėl nesuvedus visų kolegų ir neįnaudojus bendro potencijalo. Pradėjau pažindinti juos tarpusavyje ir nuspindėm, kad mums reikia dirbtį kartu. Taip prasidėjo bendravimas, iš pradžių tarp trijų mokyklų Prancūzijoje, Vokietijoje ir Lietuvoje. Pirmas mūsų projektas vadinosi „Migruojanti realybė“, tai buvo kaip ir įvadas į „Migruojančias meno akademijas“ (ivairios laboratorijos, dirbtuvės, paskaitos, diskusijos etc. Plačiau – www.migaa.eu). Pirmas projektas pavysko ir supratom, kad bendradarbiauti sekasi, procesas įsisuko. Šiuo metu veikla plečiasi, evoliucionuoja, ir dabar projekte dalyvauja ne tik mokyklas, bet ir ivairios nevyriausybinės organizacijos, susijusios su kultūra arba menu. Šiuo metu mūsų tinklą yra dešimt aktyvių meno mokyklų ir dar dešimt organizacijų. Toliau dirbam, plečiamės ir kviečiam įsitraukti ne tik studentus. Ne-

Ugnius Gelgudas ir Neringa Černiauskaitės kūrinys projekte POT, Kaselis. 2012 m.

U. GELGUDOS NUOTR.

Antrasis atėjimas

Profesoriaus Terry Eagletono paskaita

Laima Kreivytė

Profesorius Terry Eagletonas – pasaulinio garso literatūros teoretikas, marksistas, vienės iš didžiausių Britanijos dienraštį „The Guardian“. Jis dėsto Lankasterio universitete ir yra Anglakalbės literatūros ir kūrybinio rašymo katedros vedėjas. Per pastaruosius trisdešimt metų jis yra išleidęs per trisdešimt knygų. Naujausios – 2011 m. pasirodžiusi „Kodėl Marxas buvo teisus“ („Why Marx was Right?“) ir 2012 m. „Literatūros įvykis“ („The Event of Literature“). Iš leittuvų kalbos išverstas Terry Eagletono „Įvadas į literatūros teoriją“ (2000 m., „Baltos lankos“).

Paskaityti paskaitą „Naujosios kairės '95“ auditorijoje Eagletono pakvietė „Demos“ kritinės minties institutas, bendradarbiaudamas su Rosos Luxembourg fondu. Diskusiją moderavo prof. Andrius Bielskis.

I profesoriaus Eagletono paskaitą patekėti buvo ne ką lengviau, kaip tarybiniais laikais gauti gerą užsienių autoriaus knygą be „blato“ ir papildomai kišamos edukacinių brošiūrų „Knygų mėgėjų“ draugijoje. I ankstoką „Pasakos“ kino teatro salė rinkosi ir kairė, ir dešinė – vieni dėl Marxo, kiti dėl literatūros teorijos, bet abeji gavo visko. Profesorius, kaip galima buvo nuspėti iš jo teksto ir ypač knygos „Kodėl Marxas buvo teisus“ pavadinimo, kur sąmoningai žaidžiamą kalbos dviprasmybę (right angliskai – ir teisus, ir dešinysis), nevengia (auto)ironijos. Trumpai prisistatydamas Eagletonas pasakė, kad išleido „pigią, bet žavingą knygą“, kuriaj pats sau paskaito vakarais. „Ir jūs galite patirti tą malonumą“, – paragino auditoriją. Dar pridūrė,

kad nežinia dėl kokių priežasčių knyga „Kodėl Marxas buvo teisus“ tapo bestselerių tarp verslo knygų. Tai, pasak autoriaus, yra kritės potžymis – kai valdančioji klasė pradedė suvokti save kaip kapitalistine sistemą. Nes sistema turi istoriją, ribas, egzistuoja kitos sistemos. Būtent taip kapitalizmą suvokė Marxas – kaip specifinę istorinę, baigtinę sistemą. Profesorius pabrėžė individualias unikalų asmenų galias ir galimybes, kurias akcentavo Marxo teorija, ir atkreipė dėmesį į nuvertintą politinę meilės reikšmę.

Pasak Eagletono, meilės politiškumą nutryne iš romantizmo kylančios erotinės konotacijos. Produktyviu būtu suvokti meilę kaip laisvą individu vystymąsi, kuris yra kito laisvės sąlyga. Marksizmas kalba ne apie darbą (labor), bet apie laisvalaikį (leisure). Jo kapitalizmo kritika nukreipta prieš žmogaus pavertimą sistemos sraigteliu, nes neišnaudotojiškoje visuomenėje kiekvienas individuus maksimaliai realizuotų savo kūrybinį potencialą. Pavyzdžiu, Marxas būtų rašęs knygą apie Balzacą, o ne „Kapitalą“. Kalbėtojas atkreipė dėmesį ir į Oscaro Wilde'o socialistines idėjas, propaguojamas jo tekste „Žmogaus siela socializme“. Žinoma, jam nesvetimas utopizmas, Wilde'as manė, kad socializmas išvaduotų žmones nuo būtinybės gyventi kitiems. Vis dėlto šis tekstas neprado aktualumo.

Terry Eagletonas atkreipė dėmesį ir į tai, kad Marxo laikais daugumą dirbančiųjų sudarė ne proletariatas, o namų darbuotojai, ypač moterys. Ir priminė lotynišką žodžio „proletaras“ kilmę – proletaras apibréziamas kaip žmogus, kurio vienintelis turtas yra jo palikuonys (proles). Paskaita buvo įdomi ne tik dėl dėstomų minčių, bet ir dėl neti-

kėtų intarpų, pavyzdžiui, kad Marxo motina buvo aiškiaregė. Arba kalbos žaidimą – angliskas posakis „kita vertus“ (*on the other hand*) pažodžiu būtų verčiamas „kita ranka“, ir čia pat Eagletonas priduria, kad visada yra daugiau nei dvi rankos.

„Naujosios kairės“ auditorijos veikia kaip mąstymo katalizatorius, diskusijų erdvė – jos nėra senovinio tipo „liaudies švietimo“ kuo pelės. Todėl ir Eagletono paskaita buvo palyginti trumpa, skatinanti daugiau pasidomėti jo paties raštais ir nagninėjamais tekstais. Ir iš tiesų profesorius išreiškė savo nuomonę beveik visais aktualiais klausimais – nuo humanitarinių mokslo gujimo iš universitetų iki „Occupy London“ judėjimo. Ne mažiau svarbi už paskaitą buvo antroji – klausimų ir atsakymų – dalis.

Auditorija, kurioje buvo ne tik lietuvių, domėjosi Eagletono pozicijų į Lietuvos politinę situaciją ir jo mokslinių interesų raidą. I klausimą, kodėl šiuolaikinės kariošios jėgos taip susišažiūsios, profesorius atsakė, kad tai normalu. „Mes turime mažiau tankų ir mažiau išteklių.“ Tačiau tai laikina situacija, nes sistemos krizė jau išryškėjo jai pačiai pradėjus apmąstyti save.

Atsakymai dažnai priminė aforizmus ir atskleidė akademiką kaip charizmatišką scenos žmogų (kaip pats prisipažino, scena jam nesvetima – teko vaidinti studentiškuose spektakliuose). Išdomus pasirodė atsakymas į klausimą, kaip šiandien galima apibrézti kultūrą. Eagletonas pasiūlė pagalvoti, dėl ko šiandien būtų žudoma? Arba dėl ko žmonės būtų pasiryžę mirti? Tai gana paradoksalius nuskambėjo lietuviškos politikos kontekste, kai niekaip nerandama kultūros mi-

K. Klimkos nuotr.

Terry Eagleton

nistro, o politinis lojalumas ir galimybės daryti įtaką vertinamos labiau už pretendentų kompetenciją.

Paklaustas, kokias jis mato markizmo ir krikščionių religijos sąsajas, Eagletonas gržo prie minėto pamąstymo apie politinę meilės reikšmę. Jis prisiminė draugo teologo sugalvotą evangelijos apibūdinimą vienu sakiniu: „Je tu nemyl, tu miręs; o jei myli – jie tave nužudys.“

Neįmanoma tiksliai atpasakoti paskaitos ir diskusijų, kurios vyko gyvai jungiantis į mąstymo procesą. Svarbiausia – nenustoti kvestionuoti žinomų tiesų ir nebijočių giliintis į prieštarangus, sudėtingus reiškinius.

Terry Eagletono „antrasis atėjimas“ pralenkė pirmajį – bent jau tuo, kad pirmojo dar nebuvo. Manau, kad ir kairė, ir dešinė gavo peno tolimesniems apmąstymams.

ATKELTA IŠ 6 PSL.

vengiam akademinių ir neakademinių institucijų bei formalaus ir neformalaus mokymo susidūrimo. O vystysis projektas tol, kol bus poreikis. Šiuo metu jau turim planą dvejiena metams į priekį, kol kas esam suplanavę dešimt laboratorių, bet gali atsirasti ir daugiau, nes esam atviri, veikiam panašiu principu kaip *open source*.

Kažkas panašaus buvo jūsų projektas POT, kuris vyko Kaselyje? Juk Kaselis pasirinktas neatsitiktinai?

Turim tokią organizaciją Berlyne, kur skelbiame darantys kūrybinius procesus į padedantys kūrybiniams procesams vykti. Pusė tos organizacijos narių yra kilę iš Kaselio, taigi su Kaseliu esam susiję tiesiogiai ir, žinoma, labai svarbi čia „Documenta“. Ne paslaptis, kad tai viena iš svarbiausių parodų pasaulyje ir būtent čia pristatomas būsimas ateinančių penkerių metų meno kontekstas. Nusprendėm,

kad ką nors padaryti Kaselyje galiime ir mes. Turėjom galimybę čia apsigyventi, apžiūrėti parodą ir norėjome ta galimybę pasidalinti su kita, o tie kiti tuo pačiu galėtų pristatyti savo kūrybą arba tiesiog dirbtį mūsų erdvėse siūlydami alternatyvą „Documentai“ turini. Tiesiogiai su „Documenta“ nebuvo susiję, bet mūsų erdvė daugiau ar mažiau buvo skirta tos dielės parodos refleksijai.

Kaip ji pavyko ir ar „Documentos“ reflektavimas buvo viena iš dalyvavimo POT veikloje sąlygų? Galų gale, kaip viskas atrodo dabar, užsidarius „Dokumentai“ ir POT?

Nebuvo jokių sąlygų. Ne paslapatis, kad visi atvažiavusieji į POT važiavo į „Documentą“, tad tas reflektavimas susiklostė natūraliai. Beveik kasdien darydavom viešus pokalbius, diskutuodavom, analizuodavom. Žmonės atvažiudavavo savaitei, būdavo su mumis, eidavo į „Documentą“, kurdavo ir galų gale parodydavo tai, ką sukūrė. Aš, pavyzdžiu, sukūriau projektą pavadi-

nim „Googmenta“ (nuoroda: <http://triple-double-u.com/googMENTA/>). Šitam projektiui norėjau kritiškai įvertinti koncepcijaą „Documentos“ dalį. Kuratorė Carolyn Krystof Baskargiev, kalbėdama apie parodos koncepciją, nevengia minėti internetinės šiuolaikinės visuomenės, bet labai nustebau, kad pačioje parodoje nebuvome beveik nieko, kas būtų susiję su internetu. Kam tada visa tai minėti koncepcijoje, o parodą vis tiek padaryti 9-ojo dešimtmecio lygyje. Mano darbas yra apie visus parodoje dalyvaujančius menininkus. Parašau programą, kuri realiai laiko iš Google paieškos sistemos parrenka paveikslius, susijusius su pasirinktais menininkais, ir juos estetiškai išdėsto internetinėje svetainėje. Kolegos iš Berlyno „OKK“ galerijos savaitei dirbo analizuodami visą „Documentos“ sistemą, kaip „Documenta“ yra „pastatyta“. Jie braižė brėžinius, analizavo, kiek svarbi institucija, kiek menininkas ir kiek ekonominių rodiklių bei tarptautinės aplinkybės. Visa tai jie lyginė su šiu metu Berlyno bienale. Taip pat

labai įdomiai savo buvimą Kaselyje reflektavo Vilniaus dailės akademijos studentai. Jie pasidarė spaudos atstovų leidimus ir su tais leidimais gavo akreditacijas, taip „nulaužę“ „Documentos“ sistemą ir vaikščiojo po ją išdidžiai. Tai buvo labai geras konceptualus meninės projektas. Ir būtent šis projektas mane inspiravo organizuoti tą Taline vyksiantį „Migruojančių akademijų“ projektą, kuriame bus kalbama apie legalius ir nelegalius dalykus. Per visą POT egzistavimo laikotarpį čia lankesi apie penkiadesimt menininkų. Dabar POT jau uždarsta.

Ką manai apie Lietuvos medijų meno lauką Baltijos valstybių kontekste? Ne paslaptis, kad ir Rygoje, ir Taline su medijų menu susijusiu renginiu ir leidiniu yra gerokai daugiau. Rygoje veikia ir gana aktyvi medijų menu besirūpinanti institucija „RIXC“, o Lietuvos gero kai tyliau.

Padėtis iš tiesų nekokia. Nekokia ji buvo, nekokia ir liko, Lietuvos

neadaug žmonių tyrinėja šią erdvę. Rygoje medijų laukas turbūt stipriaujas, o stiprumas šiuo atveju priklauso nuo tą lauką sukuriantį žmonių. Rygoje Rasa Smite ir Raitis Smits medijų meno lauką vysto jau nuo 1996-ųjų, jie ir palaiko daugelį procesų, Lietuvos panaši situacija nesusiklostė. Kažką bandė daryti Urbanai, bet jų intencijos turbūt buvo kitos. Kažką bandėmes daryti mes, bet greitai išsiskirstėme: aš išvykau, o jaunų iniciatyvių žmonių neatvirado. Galbūt Lietuvos taip yra todėl, kad šiuolaikinio meno centras yra labai stiprus ir patraukia visą kūrybinį potencialą, o jų linkmė yra kitokia. Galbūt tai nėra svarbu, nes naujosios medijos darosi ne tokios aktualios, tampa labiau tarpdisciplinės. O Taline naujuju medijų laukas tradiciškai stiprus, nes jų valstybės politika susijusi su naujosiomis technologijomis.

Tikėkimės, kad iniciatyvių žmonių atsiras. Ačiū už pokalbi!

Moderni eklektika Taline

„Juodujų nakty“ kino festivalui pasibaigus

Aistė Račaitytė

Lapkričio 12–28 d. Taline vyko 16-asis „Juodujų nakty“ kino festivalis (PÖFF). Jis užbaigia didelių kino renginių metų ciklą Europos regione. Sparčiai besiplečiančiam festivaliu, rodos, pavyksta derinti komercinius ir intelektinius interesus. Auganti tarptautinė festivalio reikšmė sutraukia daug kino pramonės atstovų, festivalis populiarus tarp miestelėnų ir išrankių kino gurmanų. PÖFF programa varijuojasi nuo komercinio „Debesų žemėlapio“ iki mažų besivystančių šalių filmų. Tokių kompromisių trūkumai atskleidžia painioje ir nevientisoje festivalio programoje. Šiaip ar taip, kasmet tam siaubų lapkričio vakarais, nustebės per ankstį įžiebtą Kalėdų eglutę, PÖFF tampa Taliuo veidu.

Augindamas savo programą ir reikšmę regiono kino pramonėje, festivalis Estijoje išlieka vienintelis monopolistas. Kitais metu laikais vykstantys Hapsalu siaubo ir fantastinio kino festivalis (HÖFF) bei Tartu filmų apie meilę festivalis (tARTuFF) glaudžiasi po PÖFF skėčiu. Taip pat ir rudens pabaigoje vykstantis PÖFF skyla į mažesnius savarankiškus renginius – animacinių filmų festivalį „Animated dreams“, vaikų ir jaunimo kino festivalį „Just Film“ bei studentiškų ir trumpametražių filmų festivalį „Sleepwalkers“. Visi jie aiškiai paženkinti vaidmenimis. PÖFF kartu yra ir intelektualus, ir tikrai žiūroviškas festivalis, o pervertus eklektišką filmų programą matyti, kad festivalio tikslas yra į kino sales pakvesti pačius įvairiausius žmones. Greta filmu – kasmet auganti Baltijos šalių kino mugė bei kino pramonės dienos. Siemet pirma kartą festivalyje buvo organizuota jaunų talentų stovykla, ateityje šis renginys žada neapsiriboti kino kritikos dirbtuvėmis ir prijungti pradedančius kino kūrėjus. Festivalio direktoriė Tiina Lõkk taip pat yra ir Baltijos kino ir medijų mokyklų vadovė. Siemet galima pajusti didesnį festivalio ir kino studentų bendradarbiavimą. Netrukus rengiamasi atidaryti filmų banką, duomenų bazę, kur dėstytojai ir studentai galės nemokamai žiūrėti filmus.

Kaip ir kasmet, ir 16-ame „Juodujų nakty“ festivalyje – keturių konkursinės programos. Pagrindiniam Eurazijos konkurse iš 20 dalyvavusių filmų geriausiu išrinktas „Namas su bokšteliu“ („Dom s bášenkom“, Ukraina), kurį Lietuvoje jau rodo Tarptautinis Kauno kino festivalis. Vokietijoje gyvenančios ukrainiečių režisierės Evos Neyman juosta surkuta pagal autobiografinį Fridricho Gorensteino apsakymą. Tai sentimentalus mažo berniuko brendimo istorija. Kai keliaujant traukiniu suserga ir miršta jo mama, berniukas nepalūžta, jam tenka pačiam rasti kelią namo. Filmo istorijos fone veriasi karas nualin-

tos šalies peizažas bei varge ir apatinio skendinti šalis. Nespalvotas filmas žavi tiksliai atkurtą sovietų realybės poetiką. Berniuko akimis pamatyta pasaulį užfiksavo garsaus lietuvių operatoriaus Rimvydo Leipaus kamera. Už tai Eurazijos konkurse jis pelnė geriausio operatoriaus apdovanojimą.

Geriausiu režisieriumi tapo Kyu-Hwan Jeonas iš Pietų Korėjos, konkurse pristatęs filmą „Našta“ („The Weight“), siemet Venecijoje laimėjusį geriausio „Queer“ filmo apdovanojimą. Tai poetinis pasakojimas apie gyvenimo sunkumus ir mirtį. Filmas kritikuoja save normaliai laikancioje Pietų Korėjos visuomenėje vyraujančią diskriminaciją. Pagrindinis filmo veikėjas Jungas – tuberkulioze sergantis vienišas kuprius. Jis dirba lavoninėje, kasdien atsidavęs rengia mirusiuosius laidotuvėmis. Jo sielos dyvynas – kitokiai gyvenimo naštą velkantis įbrolis. Jis – moteris, įkalinta savo vyriškame kūne. Kyu-Hwan Jeonas poetinę kalbą derina su Emiro Kusturicos kiną primenančiu juodoju humoru. Režisierius žinomas iš ankstesnės savo filmų trilogijos, abejončios tariamu socialiniu teisingumu. Dažniausiai jo filmų herojai – visuomenės pakraščiuose gyvenantys žmonės.

Geriausiu aktorių konkurse tapo garsus Lenkijos džiazo kompozitorius ir atlirkėjas Michał Urbaniakas, nuoširdžiai suvaidinęs nesenai žmonos paliktą muzikantą Piotro Trzaskalskio filme „Mano dviratis“ („Mój rower“). Kai ima ryškėti skaudžios gyvenimo klaidos, vienintelis būdas šeimą sugražinti į tiesus kelia – ryžtingos permanentos. „Mano dviratis“ – kelio filmas, kuriame susitinka trys skirtinges vienos šeimos vyru karts. Urbaniai tai pirmas didelis vaidmuo kine, kur jis geriau žinomas kaip garso takelių autorius.

Geriausiai aktore žiuri išrinko vokietę Franziską Petri, suvaidinusią garsaus rusų teatro ir kino režisieriaus Kirilo Serebrenikovo filme „Išdavystė“ („Izmena“). Jos herojė prasitaria pacientui, kad jo žmona neiškima su jos vyru. *Film noir* stilius, sutirštinta filmo atmosfera, persmelkta sekimo ir nepasitikėjimo, stiprina sudėtingą žmonių santykį dramą. Išdavystė tampa išduotaisiais, keistų minčių apsėsti personažai veikia nelogiskai. Aktorei, nors jos vaidmuo buvo dubliuotas rusiškai, pavyko organiskai įsi Jungti į įvairiaiatai aktorių kolektyvą. Specialaus žiuri paminėjimo sulaukė natujosios kartos kroatų režisieriaus Arseno Antono Ostojico drama apie karą ir religinių konfliktų spėjusiose griūvančius žmonių gyvenimus. „Halimos kelias“ („Halima's Path“) – tai nuosekliai papasakota tragiska uždraustos meilės istorija, atkurianti skaudžius Bosnijos įvykius. Kroatijos, Slovėnijos bei Bosnijos ir Hercegovinos bendros gamybos filmas dar kartą pra-

„Išdavystė“

byla apie Balkanų karų žiaurumą ir beprasmybę, apie jų paliktas žaizdas, sugriautas šeimas, nesibaigiantį moterų ir vyru sielvartą.

Baltijos jūros regiono debiutinių filmų konkurse „Tridens Herring“ pagrindinis prizas atiteko Georgijui Paradžanovui už filmą „Visu nebéra“ („Everybody's gone“). Gruzijos, Čekijos ir Rusijos gamybos filmas nukelia į asmeninę ir kolektivinę tautos atmintį. Kaip ir jo giminaičiu Sergejui Paradžanovui, režisieriu filme buvo svarbu užchiuopti Gruzijos dvasią, perteikti ją poetiškomis priemonėmis. Šiame konkurse tarptautinės kino kritikų asociacijos FIPRESCI nariai geriausiu filmu išrinko įtemptą Aleksandro Kasatkino ir Natalijos Nazarovos filmą „Dukra“ („Doč“). Rusų dramoje keliami tikėjimo, moralės ir religinio ekstremizmo bei smurto mažoje bendruomenėje klausimai.

Festivalyje itin populiarūs Šiaurės Amerikos nepriklausomo kino sekcių taip pat turi savo konkursą. Geriausiu tapo So Young Kim filmas „Elena“ („For Ellen“). Iš Pietų Korėjos kilusi šio filmo režisierė išgarsėjo 2006 m., kai Berlyno kino festivalyje pelnė FIPRESCI apdovanojimą už filmą „Tarp dienų“ („In Between Days“). Estų kino konkursinėje programoje tarp 6 dalyvavusių filmų geriausia buvo išrinkta Toomaso Hussaro satyriska siaubo komedija „Grybavimas“ („Seenelkäik“).

Film centre – parlamento deputatas, kurio rinkiminė kampanija atsiduria prie žlugimo ribos, kai jis kartu su žmona ir roko žvaigžde Zaku pasiklysta miške.

Plačioje festivalio programoje siemet rodyti tik trys lietuviški filmai. Panoramos sekciuje buvo pristatyta Lietuvoje jau rodyta Algimanto Puipos „Miegančių drugelių tvirtovė“ bei Lietuvoje kuriančio latvių režisieriaus Mario Martinsono filmas „Tylis naktis. Be cenzūros“. Jame suvaidinėdaug ryškių aktorių – Valda Bičkutė, Leonaras Pobedonoscevas, Kostas Smoriginas, Viktorija Kuodytė. Nuo sausio didžiuosiuse Lietuvos kino teatruse platinama šeimos drama siekia kalbėti šalialai aktuoliomis temomis – apie homofobiją ir krikščionišką konservatyvizmą. Tačiau filmą apsunkina ilustratyvi kino kalba ir viena po kitos sekancios naratyvo klišės. Pagal paties režisieriaus knygą kurtas filmas savo

drrejaus Wajdos filmo „Korczakas“ peržiūra, Estijoje minint didžiojo švietimo reformatoriaus ir vaikų psichologo Januszo Korczako metus.

Geriausiu Europos filmu buvo pristatyti Europos kino akademijos 25 metinių proga sudarytoje programoje, tarp kurių – ir Lietuvoje dar nerodytas, Europos kino akademijos metų atradimui titulotas „Kauboju“ („Kawboy“, rež. Boudewijn Koole, Nyderlandai) bei provokuojantis Ulricho Seidlio filmas „Rojus: meilė“ („Paradies: Liebe“, Austrija).

16 filmų programoje – režisieriai, kurių filmai festivalyje rodomi nebe pirmą kartą, tarp jų naujausi Manoelio de Oliveiros, Abbaso Kiarostamio, Peterio Brosenso, Aleksėjaus Balabanovo, Jano Jakubo Kolskio, Caruso Reigadaso darbai, taip pat Venecijos „Auksiniu liūtu“ apdovanota Kim Ki-Duko „Pieta“. Programoje šiokias tokias gaires brėžia ir kino žurnalo „Screen international“ kritikų rekomenduojamų filmų sekcią, kurioje buvo rodytas naujausias Sergejus Loznico filmas „Rüke“ („V tumane“).

Sunku būtų nupiešti Talino kino festivalio portretą, nes įvairiaiypėje festivalio programoje visko ir visiems tikrai daug, tačiau vieno veido jis neturi. Vieni filmų sąrašai patrauklūs, kiti intelektualūs, dar kiti tampa svarbiu indeliu į regiono kino pramonės raidą. Net ir konkursinės programos mastas, rodos, pranoksta tokio dydžio festivalius – Eurazijos regionas nepaprastai platus. Visk susumavus kyla mintis, kad tai labai gyvas, madingas ir ambicingas festivalis. Nors programoje justi daugybė kompromisu, kuriuos festivalis renkasi norėdamas sudomininti kuo platesnę publiką, prekybos centre radus vyną su kino festivalio etikete tampa aišku, koks svarbus yra jo vaidmuo mieste.

Kronika

Geriausiu Europos kino akademijos filmai

Praėjusį šeštadienį Maltoje įteikioti Europos kino akademijos apdovanojimai geriausiemis šių metų filmams ir kino kūrėjams. Juos rinko daugiau kaip 2 700 Europos kino akademijos narių. Siemet apdovanojimai vyko jau 25 kartą.

Geriausio Europos filmo apdovanojimas skirtas austrių režisieriaus Michaelio Haneke's filmui „Meilė“. Haneke tapo geriausiu 2012 metų Europos režisieriumi, pagrindinius vaidmenis filme sukūrė Emmanuelle Riva ir Jeanas-Louis Trintignant'as pripažinti geriausiais aktoriais.

Apdovanojimas už geriausią scenarijų skirtas Tobias Lindholmui ir Thomasui Winterbergui už filmą „Medžioklę“.

Carlo Di Palma prizas geriausiam 2012 m. operatoriui atiteko

Scanui Bobbittui, nufilmavusiam „Gėdą“. Šio filmo montuotojas Joe Walkeris atsiėmė ir apdovanojimą už geriausią montażą.

Apdovanojimai geriausiam dailininkui ir kompozitoriui atiteko filmo „Bastūnas, siuvėjas, kareivis, šnipas“ dailininkui Mariui Djurkovic ir kompozitoriui Alberto Iglesiasui.

FIPRESCI „Europos atradimo“ prizas geriausiam debiutantiniams filmui paskirtas olando Boudewijno Koole's „Kauboju“.

Geriausiu metų Europos dokumentinių filmų tapo šveicaro Manuelio von Stürlerio „Žiemos klasjokliai“, geriausiu animaciniu – Tomášo Lunáko „Aloisas Nebelis“ (Čekija, Vokietija, Slovakija), trumpametražiu – rumuno Tudoro Giurgiu „Supermenas, Žmogus-voras ar Betmenas“.

Europos kino žiurovai savo prižiūrė Geoffrey Enthoveną komedijai „Hasta la vista“.

„7MD“ INF.

Alisa žaislų šalyje

Nauji filmai – „Igruški“

Živilė Pipintė

Linai Lužtei įdomi nesena praeitis. Ta, kuri nostalgiskai prisimena dabar anekdotiskai skambančiuose prisiminimuoose apie sovietinę buitį. Iš tokų pasakojimų atsirado Lužtės diplominis filmas „Jau pui-ku, tik dar šiek tiek...“. Komiška situacija – eilinės lietuvių šeimos pasirengimas susitikimui su amerikiečių fotografu – atskleidė sovietinio gyvenimo absurdą. Suprantama, ta praeitis ir jos ženklus išsaugojo žmonės Lužtės kartai dvelkia egzotika. Kaip supratau, jiems ir rusų kalba skamba egzotiškai, antraip ar būtų naujo režisierės filmo pavadinime atsiraðė žodis „igruški“? Nu- sižengdamas lietuvių kalbos taisykliams, pavadinimas padeda suprasti dokumentinio filmo „Igruški“ žaidimo taisykles.

Pirmieji filmo kadrai jau sufleroja, kad atsidūrėme gana salygiškame pasaulyje, kur negalioja iprasti dėsniai. Baltarusijos miestelio Žlobino gyventojai verčiasi tuo, kad siuva pliušinius žaisliukus. Dalis iš jų žaisliukus siuva nelegaliai. Vienintelė vieta, kur jie gali parduoti savo gaminius, – geležinkelio stotis. Čia stoją traukiniai, kurių maršrutai nutiesti dar anais laikais. Jais keliaujantys žmonės, ko gero, vieninteliai potencialūs nelegalių žaisliukų pirkėjai.

Ši absurdinė išvada tampa akiavaizdi, kai Audrius Zeleniaus ir Vilniaus Mačiulskio kamera, traukiniu sustojus, bando prasibrauti pro susijaudinusius pardavėjus ir dvejojančius pirkėjus. Stebuklų šalies efekta paryškina ir tai, kad pirkėjų, pardavėjų ir žaisliukų veidai kartais įtarinai supanašėja. Lužtė lyg Lewiso Carrollo Alisa bando suprasti šios kalytės dėsnius.

Jie iš tikrujų keisti. Žaisliukų minia lyg banga staiga ima trauktis iš perono, kai Jame pasirodo keli milicininkai. Perone galioja taisykli, kad žmonėms su minkštais žaislais uždrausta čia būti.

Minia atslūgsta, bet po kurio laiko vėl sugrįžta – šis talpus ir metaforiškas vaizdas taps viso filmo leitmotyvu ir sujungo skirtingus filmo herojus bei jų istorijas.

Bet Alisa jau skuba toliau. Jai įdomu, kaip tie žmonės gyvena, dirba, bendrauja. Po truputį iš arčiau susipažystame su keliais taisyklių pažidėjais. Su tais, kurie nenori dirbtį oficialiai užregistruotose žaislių įmonėse ir siuva nelegaliai. Vie- na pora mėgsta išgerti, jų grafikas turi būti laisvas. Poros bendravimas kartais atrodo net idiliškas. Vargo ir skurdo žymės vyro ir moters veiduose bei buityje neužgožia keistos harmonijos, kai ryte susikibę už rankų jie eina pardavinėti žaislus.

Kita filmo herojė dirba namuose, nes turi prižiūrėti neigalių dukterių. Mergaitės kelionė su mamos pasiūtais žaislais miestelio gatvėmis ir kiemais į kažkokios geros tetos namus filme pagauna kaip tikras nuotykiš. Kartu su ja atsiduriame labirinte, bet blogų staigmenų nebus. Labirintas šikart surumpins kelią.

Trečia filmo herojė pardavinėja žaislus naktį, nes dieną mėgsta bendrauti su žmonėmis. Jos skeptiškam ir išmintingam pauaugliu sūnui mama paprasčiausiai atrodo nesubrendusi. Greičiausiai taip ir yra. Vaikai šiame filme – lyg atskaitos taškas: jų dar neįtraukė nematomas suaugusiųjų nevilties verpetas.

Iškalbingos išvaizdos naktinė sargė žaislų siuvinė puikei suderina ir su darbu, ir su begaliniais pokalbiais telefonu. Nepakartojama ir emocionalios jos leksika suvirpins ne vieną širdį ir dar kartą primins, kokia galinga ir didi yra rusų kalba. Net jei imponantiškos sargės žodynės minimalus, ekspresyvus ir ne visai normatyvus.

Lužtė smalsiai stebi šiuos žmonės. Ji neskatina nei jų teisti, nei gailėti, nei užjausti. Tiesiog tie žmonės gyvena savo gyvenimą, o šis kartais gali būti nenuuspėjamas, kitoks ir keistas. Lužtė supranta, kad gyvenimas nėra tezė. Greičiau mozaika, nelo-

giškų poelgių ir skausmingų akimirkų, svetimų frazių ir garsų džugesys, iš kurų išklausęs galėtų išgirsti tikrą melodiją. Režisierė nori ją išgirsti. Todėl filme atsiranda ligos prie lovos priklaustu vyro motyvas. Kaip nuspėjama ateitis.

Todėl Lužtė kruopščiai fiksuoja interjerus, garsus, daiktus ir iš pirmo žvilgsnio atsiskirtinius atsikitinių žmonių gestus bei žvilgsnius. Visus tuos margus kilimėlius, kadaise madingus baldus, iš antrų rankų nusipirkus drabužius, kasdienybės mūšos atplukdytus į ankštus būstus daiktus.

Ir tada tampa akivaizdu, kad Lužtė turi retą lietuvių kinui talentą ne tik nemoralizuoti, visų ir visko nevertinyti tiki savo varpinės. Kad jis turi savią požiūrį į tikrovę. Aš tą požiūrį pavadinčiau filosofiku. Ir savaičių šviesiu. Režisierė tarsi pasuka Žlobino žaisliukų pasauly taip, kad atsiveria nauja jo briauna. Ne politiška, socialiai angažuota ar poetiška. Trumpai tariant, lietuvių dokumentiniams kinui gana neiprasta.

Lužtė rodo slaptą pasauly, kuris egzistuoja nebe naujų daiktų,

sūros ją mokė Guy Ritchie ir Seanas Pennas, bet tai ne ištekina. Iki šiol nesuprantu, kam Madonnai prireikė kino. Kad įrodytų, jog ir ji tai gal? Kaip kad gali dabar visi?

Man režisierės snobizmą geriausiai atspindi darbas su operatoriumi. Hagenas Bogdanskis praeitų turėjo filmuoti „Super 8“ kamerą, 16 mm juosta buvo naudojama intymioms akimirkoms, 35 mm – šiuolaikiniams epizodams. Pasistengė ir juvelyrai: mados namai „Cartier“ et Van Cleef & Arpels“ kruopščiai atkūrė filme vaizduojamos epochos papuošalus, kostiumams kurti buvo pasitelkti net keli mados muziejai. Beveik tik už pačios Madonnos pinigus sukurto filmo premjera įvyko Venecijos kino festivalyje. Rezultatą įvertinsite patys.

Kinas mus vis dažniau moko nieku nepasitiketi. Ypač vaikais. Jie tapo pagrindiniai siaubo filmų personažais ir kelia siaubą bei grėsmę. Christiano Alvarto filmas „39-oji byla“ (TV3, 8 d. 23.55) – dar viena variacija siaubingų vaikučių tema. Renée Zellweger vaidina socialinę darbuotoją Emilę. Ji įsitikinusi, jog matė tiek daug blogo savo globotinių šeimose, kad jau nickas nebegalės nustebinti. Bet kartą į Emilės rankas pateko dešimtmėtė Lilit byla. Moteris mano, kad tėvai bandė nužudyti savo vienintelį vaiką. Emilė nusprendžia pagyventi kartu su mergaite, kol atsiras tinkama globėjų šeima. Deja, netrukus moteris įsitikins, kad padarė klaidą.

Jūsų –
JONAS ŪBIS

„Mes. Tikime meile“

kad nemačiusiems jis žada ne vieną staigmeną, kurios negaliu atskleisti. „Kovos klubas“ sukurtas pagal Chucko Palahniuko romaną, jo gerbėjų skaičius, filmui pasirodžius, tokie siūlymai ima ir išsiplido.

Prie šitos atmosferos puikiai pri- taps kadaise ne vieną nustebinęs filmas – 1999-aisiais pasirodės Davido Fincherio „Kovos klubas“ (LNK, 11 d. 22.35). Iš kino istoriją jau jėjo tarp geriausių visų laikų kino frazių atsidūrės sakiny: „Pirmoji Kovos klubo taisyklių yra nekalbėti apie Kovos klubą.“

Filmo istorijos pasakotojas gyvena vienas, miega vienas ir kaip ne vienas iš jų panašus gali suvokti savo žmogiškają, moralinę ar sekualinę menkybę. Todėl jis turi tap- ti Kovos klubo nariu. Tai ypatina vieta, kur galima atgauti vyriškumą, keistis informacija. Klubui vadova- vauja Taileris Dardenas – anarchis- tas, guru ir filosofas. Fincheris yra sakės, kad bokso klubai tapo vieta, kur atgaunamas vyriškumas. Bet jis įsitikinės, kad filme šis vyriškas sanktuariumas išgyja destruktivią formą. Žinoma, filmas ne tokis pa- prastas, kaip gali pasirodyti, juolab

na lyčių stereotipus. Juokingiausias man pasirodė siūlymas panaikinti atskirus vyrų ir moterų tualetus, nors neabejoju, kad tai kada nors įvyks. Guodžia tai, kad jau nebesulaikius pasaulelio, kuriamo lytis taps kažkuo neminimu, nekorektišku, nesvarbiu. Kita vertus, lietuvių so- cialdemokratų laukia milžiniškių darbai. Tikiuosi, kad jie pradēs ne nuo tualetų.

Užtat tie, kuriuos LRT Kultūra laiko elitu, 12 d. 22.20 galės pamastytis apie uolai švedų diegiamas naujoves, žiūrėdami Sönke Wortmann filmą „Popiežė Joana“ (2009), bandantį prikelti istorijos vingiuose užstrigusi pasakojimą apie moterį, kuri kadaise buvo išrinkta Katalikų bažnyčios popiežiumi. Tam Johanna von Ingelheim, žinoma, turėjo apsimesti vyrų.

Moteris, kurios gyvenimas bai- giasi kartu su vyro mirtimi, – indų režisierės Deepos Mehta filmo „Vanduo“ (LRT, 8 d. 23 val.) herojė. Būdama septynerių, ji neteko vyro ir buvo išsiusta į namus, kur atsi- skyrusios nuo pasaulelio gyvena in- dū našlės. Jos tampa parijomis ir leidžia laiką besimeldamos ir lauk- damos mirties. „Vandens“ veik- mas prasideda 1938-aisiais, kai į valdžią atėina Gandhis. Bet filmo herojės maištauti paskatina ne jis, o mažoji našlė – smalsus vaikas, su- jaukiantis atskyrielių gyvenimą.

Režisierė sako, kad filmą įkvėpė vaikystėje pamatyta našlė: „Susitraukusi kaip krevetė, amžiaus iš- džiovintu kūnu, baltais labai trum- pui nukirptais plaukais, keturiomis

Rodo TV

Pirmoji taisykli

Niekad nebūčiau įtaręs, kad lie- tuviai mėgsta epus. Bet užsitempi- ministrų kabineto sudarymas rodo, kad mulo operos pasakojimo principai vis labiau įsigali kasdienybėje. Keista ta mulo opera, nors visi jos personažai lyg ir atpaži- stami. Tikiuviškai virtualėja, to- dėl nenustebiau tarp ministrų pa- matės ne tek populiarus šou vedėja, bet ir tiesiog serailo herojų. Turė- čiau net konkretių pasiūlymų, bet geriau priklausiu liežuvį, nes kartais tokie siūlymai ima ir išsiplido.

Išdomu, kaip filmas atrodis da- bar, kai dauguma jo atradimų išta- syti po šimtus kitų kūrinų, o Edwardas Nortonas ir Bradas Pittas tapo vyrėsni, kai keičiasi ir požiūris į lytį. Rašytojui rūpėjo vyro ir vyriš- kumo vieta modernioje visuomenėje, jis kalbėjo: „Mes esame fizinės būtybės, pamiršusios gyvuliškumo malonumus. Atsidūrė virtualaus ir irealaus pasaulelio viduje, ignoru- jame savo sugerbėjimus išgyventi re- alybę.“

Požiūris į lytį keičiasi, todėl ne- nustebiau perskaityę apie švedų so- cialdemokratų planus sunaikinti ly- tinę diskriminaciją. Jie visai rimtai įvedinėja į vaikams skirtą literatūrą švedų kalboje neegzistuojančią be- vardę giminę ir naują žodelį (bepi- gu rusams ir lenkams, kurie turi „ono“), kad žmogui nereikėtų var- toti „jis“ arba „ji“, siūlo uždrausti laisvas valandėles darželiuose, nes žaisdami vaikai esą iškart prisime-

ji piktais ieškojo kažko, ką pametė ant Gango laiptų. Jos sielvartas buvo akivaizdus, nors ji ieškojo tarp pirmųjų ryto piligrimų minios. Niekas nekrēipė į ją dėmesio, net kai atsišedusi į įmėv verkti, niekas nepa- sistengė rasti to, ką ji pametė.“

„Vandens“, ko gero, nebūtų, jei ne viešas ir aktyvus vieno įtakingiausiu Holivudo produseriu ir „Žvaigž- džių karų“ kūrėjo George’o Lucaso palaikymas.

Įtakinga šių dienų moteris Madonna visą gyvenimą ir pati kovoja, ir palaiko kovojančias moteris. Madonna ir vaidino kine, ir buvo filmų herojė, ir pati sukurė du filmus. Pernyktįjų opusas „Mes. Tikime meile“ sekmedienio naktį (9 d. 23 val.) parodys LNK. Filme suduri- ramos dvi epochos: 1936-ųjų Lon- donas ir 1998-ųjų Niujorkas.

Londono istorijos herojai yra Anglijos karalius Edvardas VIII, kuris atsisakė sosto iš meilės du- kart išsiskyrusiai amerikieti Wallis Simpson. Niujorko gyventoja Vali Vintrop yra nelaimingai ištekėjusi į asmeninio gyvenimo skausmą mažšina dienas leisdamo meno kū- rinių aukcionuose. Čia pasitaiko ir Windsoro kunigaikščių daiktų. Pa- mažu Vali pradeda suprasti, koks buvo Wallis gyvenimas iš tikrujų.

Sakoma, kad Madonna net dve- jus metus skyrė šiam projektui, kad ji itin gerai išstudijavo garsiosios poros susirašinėjimą (laikus puo- šę įsimylėjelių inicialai W. E. ir tapo originaliu filmo pavadinimu), kad Madonna domėjosi aukcionuose pardavinėtais jų daiktais, kad reži-

G r u o d ź i o 7 – 1 6

Parodos	Galerija „Kairė-dešinė“ Latako g. 3	Galerija „Meno parkas“ Rotušės a. 27	Švietimo ir mokslo ministerija kviečia teikti kūrinius Vaikų literatūros premijai gauti
VILNIUS	iki 15 d. – Guntaro Sietišio (Latvija) kūrybos paroda „Charakteriai“ Jaunujų Latvijos menininkų grafikos paroda „Keisti kaimynai“ Ingos Dargužytės kūrybos paroda „Karelia“	iki 12 d. – Arūno Vaitkūno piešiniai ir fotografijos	Švietimo ir mokslo ministerija kviečia teikti vaikų literatūros kūrinius, kritikos darbus, vaikų literatūros ir skaitymo populiarinimo projektus Vaikų literatūros premijai gauti.
Nacionalinė dailės galerija Konstitucijos pr. 22 XX a. Lietuvos dailės ekspozicija nuo 7 d. – paroda „Minios“ „Maršas. Iljos Fišerio 1964–1953 metų fotografijos“ Paroda „Apie praeivius ir kaimynus“	„Maršas. Iljos Fišerio 1964–1953 metų fotografijos“ Paroda „Apie praeivius ir kaimynus“	Kauno fotografijos galerija Rotušės a. 1 / Vilniaus g. 2	Premija skiriama rašytojams už vaikų literatūros kūrinius, kritikos darbus, vaikų literatūros ir skaitymo populiarinimo projektus Vaikų literatūros premijai gauti.
Vilniaus paveikslų galerija Didžioji g. 4 Chodkevičių rūmų klasicistiniai interjerai Lietuvos dailė XVI–XIX a. Jurgio Baltrušaičio memorialiniai baldai Paroda „Jonas Rustemas – dailininkas ir pedagogas“, skirta dailininko 250-osioms gimimo metinėms Tarptautinė paroda „Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės valdovų ir didikų portretai iš Ukrainos muzieju“ iki 9 d. – paroda „Petras Rauduvė. Grafika. 1932–1993 m. kūryba“	„Maršas. Iljos Fišerio 1964–1953 metų fotografijos“ Paroda „Apie praeivius ir kaimynus“	Galerija „Vartai“ Vilniaus g. 39	Premija sudaro 2 dalys: už lietuvių vaikų literatūros kūrinius ir už nuopelnus populiarinant literatūrą bei skaitymą.
Radvilų rūmai Vilniaus g. 24 Paroda „Sveika, jūra! Marinistinių peizažai XVII–XX a. tapyboje“	„Radvilų rūmai“ Vilniaus g. 24 Paroda „Sveika, jūra! Marinistinių peizažai XVII–XX a. tapyboje“	„Prospekt“ fotografijos galerija Gedimino pr. 43	Premijos tikslas – skatinoti Lietuvos rašytojus kurti vaikams skirtas knygas, ivertinti švietimo, visuomeninių ar privačių įstaigų bei asmenų indėlių populiarinant vaikų literatūrą ir knygų skaitymą.
Taikomosios dailės muziejus Arsenalo g. 3 A Paroda „Nuo mini iki maks. Septintojos dešimtmiečio mada“ (iš Aleksandro Vasiljevo Paryžiaus kolekcijos) „Valdovų rūmų lobynas: Lietuvos ir Europos paveldo klasai“ Paroda „Secesijos mada“ (iš Aleksandro Vasiljevo kolekcijos)	„Taikomosios dailės muziejus“ Arsenalo g. 3 A Paroda „Nuo mini iki maks. Septintojos dešimtmiečio mada“ (iš Aleksandro Vasiljevo Paryžiaus kolekcijos) „Valdovų rūmų lobynas: Lietuvos ir Europos paveldo klasai“ Paroda „Secesijos mada“ (iš Aleksandro Vasiljevo kolekcijos)	Šv. Jono gatvės galerija Šv. Jono g. 11	Premijos dydis – 100 MGL. Iš jų 60 MGL – už nuopelnus vaikų literatūros srityje (už literatūros kūrinių / kūrinius) ir 40 MGL už nuopelnus vaikų literatūros ir skaitymo populiarinimo srityje (už projektus, literatūrines kūrybines akcijas, literatūros kritikos darbus ir kt.). Kartu su premija įteikiamas diplomas.
Lietuvos nacionalinis muziejus Naujasis arsenas Arsenalo g. 1 Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės istorija Lietuva carų valdžioje Lietuvos valstiečių buities kultūra Kryždirbystė „Lietuvos diplomatinė tarnyba 1918–1940 m.“ Paroda „Vytėnai Landsbergis – 100 knygų“ Primityviosios tapybos paroda	„Lietuvos nacionalinis muziejus“ Naujasis arsenas Arsenalo g. 1 Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės istorija Lietuva carų valdžioje Lietuvos valstiečių buities kultūra Kryždirbystė „Lietuvos diplomatinė tarnyba 1918–1940 m.“ Paroda „Vytėnai Landsbergis – 100 knygų“ Primityviosios tapybos paroda	Galerija „Arka“ Aušros Vartų g. 7	Kandidatūras premijai gauti turi teisę siūlyti asociacijos, švietimo įstaigos, švietimo įstaigų steigėjai, kiti juridiniai asmenys. Kandidatai turi pateikti pastarųjų trejų metų kūrybinės veiklos aprašą, nominuojamų darbų pavyzdžius, kitą iliustruojančią medžiagą.
Kazio Varnelio namai-muziejus Didžioji g. 26 K. Varnelio kūrybos ir kolekcijos ekspozicija Lankymas antroji-šeštadienį iš anksto susitarus tel. 279 16 44	„Kazio Varnelio namai-muziejus“ Didžioji g. 26 K. Varnelio kūrybos ir kolekcijos ekspozicija Lankymas antroji-šeštadienį iš anksto susitarus tel. 279 16 44	Galerija „Meno niša“ J. Basanavičiaus g. 1/13	Siūlymai teikiami ministerijos Komunikacijos skyriui iki gruodžio 31 d.
Bažnytinio paveldo muziejus Šv. Mykolo g. 9 Bažnytinio paveldo muziejaus ekspozicija Paroda „Lukiškių Dievo Motina. Kad būtų atvilgytos sudiržusios ūždys...“	„Bažnytinio paveldo muziejus“ Šv. Mykolo g. 9 Bažnytinio paveldo muziejaus ekspozicija Paroda „Lukiškių Dievo Motina. Kad būtų atvilgytos sudiržusios ūždys...“	Pamėnkalnio galerija Pamėnkalnio g. 1/13	Premijos skyrimo nuostatus galima rasti ministerijos interneto svetainėje: http://www.smm.lt/konkursai/docs/v_lit_prem/vaiku_liter_premija-isakymas.pdf
Šiuolaikinio meno centras Vokiečių g. 2 Paroda „(Kaij aš čia patekau). Tapyba Lietuvoje“ Paroda „Panorama 14. Rinktinai darbai iš LE FRESNOY“ meno centro metinės parodos“, Šejas Kameriė personalinė paroda	„Šiuolaikinio meno centras“ Vokiečių g. 2 Paroda „(Kaij aš čia patekau). Tapyba Lietuvoje“ Paroda „Panorama 14. Rinktinai darbai iš LE FRESNOY“ meno centro metinės parodos“, Šejas Kameriė personalinė paroda	Marijos ir Jurgio Šlapelių muziejus Pilies g. 40	Vaikų literatūros premiją 2004 metais įsteigė Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministerija. Ji teikiama kiekvienų metų balandžio 2 dieną – Tarptautinę vaikų knygos dieną.
Modernaus meno centras Literatų g. 8 Romualdo Požerskio fotoparoda	„Modernaus meno centras“ Literatų g. 8 Romualdo Požerskio fotoparoda	Galerija AV17 Aušros Vartų g. 17	Premijos laureatais jau yra tapę: poetai Martynas Vainilaite, Ramutė Skučaitė, rašytojai Vytautas V. Landsbergis, Vytautė Žilinskaitė, Gintarė Adomaitytė, Kęstutis Kasparavičius, Gendrė Morkūnas, Vytautas Račickas, Violeta Palčinskaitė, literatūrologai Kęstutis Urba, Vincas Auryla, Gražina Skabeikytė-Kazlauskienė, Asta Gustaitienė. Taip pat Šiaulių apskrities Povilo Višinskio viešosios bibliotekos Vaikų literatūros skyriaus vedėja Aldona Šiaulienė, Nacionalinės M. Mažvydo bibliotekos Vaikų literatūros centro Informacijos skyriaus vedėja Roma Kišūnaitė, žurnalas „Rubinaitis“.
VILNIAUS DAILĖS AKADEMIJOS GALERIJOS	Parodų salės „Titanikas“ Maironio g. 3 iki 15 d. – Ray Bartkus paroda „Tapybos pabaiga“	Šv. Jono gatvės galerija Vilniaus g. 39/6	Daugiau informacijos: <i>Komunikacijos skyriaus vyriausioji specialistė Elona Bagdanavičienė, tel. (8 5) 219 1253</i>
Galerija „Akademija“ Pilies g. 44/2 Daliaus Regelskio darbų paroda „New York. One way“	A. ir A. Tamošaičių galerija „Židinys“ Dominikonų g. 15 Dailininkų Tamošaičių kūryba XIX–XX a. pirmos pusės liaudies meno rinkiniai	Kauno paveikslų galerija K. Donelaičio g. 16	
A. ir A. Tamošaičių galerija „Židinys“ Dominikonų g. 15 Dailininkų Tamošaičių kūryba XIX–XX a. pirmos pusės liaudies meno rinkiniai	Jaunujų Lietvijos menininkų grafikos paroda „Keisti kaimynai“ Ingos Dargužytės kūrybos paroda „Karelia“	Galerija „Meno parkas“ Rotušės a. 27	
Vilniaus dailės galerija Neprisklausomybės a. 12	„Jaunujų Lietvijos menininkų grafikos paroda „Keisti kaimynai“ Ingos Dargužytės kūrybos paroda „Karelia“	Kauno fotografijos galerija Rotušės a. 1 / Vilniaus g. 2	
Parodų salės „Titanikas“ Maironio g. 3 iki 15 d. – Ray Bartkus paroda „Tapybos pabaiga“	„Jaunujų Lietvijos menininkų grafikos paroda „Keisti kaimynai“ Ingos Dargužytės kūrybos paroda „Karelia“	Galerija „Vartai“ Vilniaus g. 39	
Galerija „Akademija“ Pilies g. 44/2 Daliaus Regelskio darbų paroda „New York. One way“	„Jaunujų Lietvijos menininkų grafikos paroda „Keisti kaimynai“ Ingos Dargužytės kūrybos paroda „Karelia“	„Prospekt“ fotografijos galerija Gedimino pr. 43	
A. ir A. Tamošaičių galerija „Židinys“ Dominikonų g. 15 Dailininkų Tamošaičių kūryba XIX–XX a. pirmos pusės liaudies meno rinkiniai	„Jaunujų Lietvijos menininkų grafikos paroda „Keisti kaimynai“ Ingos Dargužytės kūrybos paroda „Karelia“	Šv. Jono gatvės galerija Šv. Jono g. 11	
Vilniaus dailės galerija Neprisklausomybės a. 12	„Jaunujų Lietvijos menininkų grafikos paroda „Keisti kaimynai“ Ingos Dargužytės kūrybos paroda „Karelia“	Galerija „Aukso pjūvis“ K. Donelaičio g. 62 / V. Putvinsko g. 53	
Parodų salės „Titanikas“ Maironio g. 3 iki 15 d. – Ray Bartkus paroda „Tapybos pabaiga“	„Jaunujų Lietvijos menininkų grafikos paroda „Keisti kaimynai“ Ingos Dargužytės kūrybos paroda „Karelia“	Kauno fotografijos galerija Rotušės a. 1 / Vilniaus g. 2	
Galerija „Akademija“ Pilies g. 44/2 Daliaus Regelskio darbų paroda „New York. One way“	„Jaunujų Lietvijos menininkų grafikos paroda „Keisti kaimynai“ Ingos Dargužytės kūrybos paroda „Karelia“	Galerija „Aukso pjūvis“ K. Donelaičio g. 62 / V. Putvinsko g. 53	
A. ir A. Tamošaičių galerija „Židinys“ Dominikonų g. 15 Dailininkų Tamošaičių kūryba XIX–XX a. pirmos pusės liaudies meno rinkiniai	„Jaunujų Lietvijos menininkų grafikos paroda „Keisti kaimynai“ Ingos Dargužytės kūrybos paroda „Karelia“	Kauno fotografijos galerija Rotušės a. 1 / Vilniaus g. 2	
Vilniaus dailės galerija Neprisklausomybės a. 12	„Jaunujų Lietvijos menininkų grafikos paroda „Keisti kaimynai“ Ingos Dargužytės kūrybos paroda „Karelia“	Galerija „Aukso pjūvis“ K. Donelaičio g. 62 / V. Putvinsko g. 53	
Parodų salės „Titanikas“ Maironio g. 3 iki 15 d. – Ray Bartkus paroda „Tapybos pabaiga“	„Jaunujų Lietvijos menininkų grafikos paroda „Keisti kaimynai“ Ingos Dargužytės kūrybos paroda „Karelia“	Kauno fotografijos galerija Rotušės a. 1 / Vilniaus g. 2	
Galerija „Akademija“ Pilies g. 44/2 Daliaus Regelskio darbų paroda „New York. One way“	„Jaunujų Lietvijos menininkų grafikos paroda „Keisti kaimynai“ Ingos Dargužytės kūrybos paroda „Karelia“	Galerija „Aukso pjūvis“ K. Donelaičio g. 62 / V. Putvinsko g. 53	
A. ir A. Tamošaičių galerija „Židinys“ Dominikonų g. 15 Dailininkų Tamošaičių kūryba XIX–XX a. pirmos pusės liaudies meno rinkiniai	„Jaunujų Lietvijos menininkų grafikos paroda „Keisti kaimynai“ Ingos Dargužytės kūrybos paroda „Karelia“	Kauno fotografijos galerija Rotušės a. 1 / Vilniaus g. 2	
Vilniaus dailės galerija Neprisklausomybės a. 12	„Jaunujų Lietvijos menininkų grafikos paroda „Keisti kaimynai“ Ingos Dargužytės kūrybos paroda „Karelia“	Galerija „Aukso pjūvis“ K. Donelaičio g. 62 / V. Putvinsko g. 53	
Parodų salės „Titanikas“ Maironio g. 3 iki 15 d. – Ray Bartkus paroda „Tapybos pabaiga“	„Jaunujų Lietvijos menininkų grafikos paroda „Keisti kaimynai“ Ingos Dargužytės kūrybos paroda „Karelia“	Kauno fotografijos galerija Rotušės a. 1 / Vilniaus g. 2	
Galerija „Akademija“ Pilies g. 44/2 Daliaus Regelskio darbų paroda „New York. One way“	„Jaunujų Lietvijos menininkų grafikos paroda „Keisti kaimynai“ Ingos Dargužytės kūrybos paroda „Karelia“	Galerija „Aukso pjūvis“ K. Donelaičio g. 62 / V. Putvinsko g. 53	
A. ir A. Tamošaičių galerija „Židinys“ Dominikonų g. 15 Dailininkų Tamošaičių kūryba XIX–XX a. pirmos pusės liaudies meno rinkiniai	„Jaunujų Lietvijos menininkų grafikos paroda „Keisti kaimynai“ Ingos Dargužytės kūrybos paroda „Karelia“	Kauno fotografijos galerija Rotušės a. 1 / Vilniaus g. 2	
Vilniaus dailės galerija Neprisklausomybės a. 12	„Jaunujų Lietvijos menininkų grafikos paroda „Keisti kaimynai“ Ingos Dargužytės kūrybos paroda „Karelia“	Galerija „Aukso pjūvis“ K. Donelaičio g. 62 / V. Putvinsko g. 53	
Parodų salės „Titanikas“ Maironio g. 3 iki 15 d. – Ray Bartkus paroda „Tapybos pabaiga“	„Jaunujų Lietvijos menininkų grafikos paroda „Keisti kaimynai“ Ingos Dargužytės kūrybos paroda „Karelia“	Kauno fotografijos galerija Rotušės a. 1 / Vilniaus g. 2	
Galerija „Akademija“ Pilies g. 44/2 Daliaus Regelskio darbų paroda „New York. One way“	„Jaunujų Lietvijos menininkų grafikos paroda „Keisti kaimynai“ Ingos Dargužytės kūrybos paroda „Karelia“	Galerija „Aukso pjūvis“ K. Donelaičio g. 62 / V. Putvinsko g. 53	
A. ir A. Tamošaičių galerija „Židinys“ Dominikonų g. 15 Dailininkų Tamošaičių kūryba XIX–XX a. pirmos pusės liaudies meno rinkiniai	„Jaunujų Lietvijos menininkų grafikos paroda „Keisti kaimynai“ Ingos Dargužytės kūrybos paroda „Karelia“	Kauno fotografijos galerija Rotušės a. 1 / Vilniaus g. 2	
Vilniaus dailės galerija Neprisklausomybės a. 12	„Jaunujų Lietvijos menininkų grafikos paroda „Keisti kaimynai“ Ingos Dargužytės kūrybos paroda „Karelia“	Galerija „Aukso pjūvis“ K. Donelaičio g. 62 / V. Putvinsko g. 53	
Parodų salės „Titanikas“ Maironio g. 3 iki 15 d. – Ray Bartkus paroda „Tapybos pabaiga“	„Jaunujų Lietvijos menininkų grafikos paroda „Keisti kaimynai“ Ingos Dargužytės kūrybos paroda „Karelia“	Kauno fotografijos galerija Rotušės a. 1 / Vilniaus g. 2	
Galerija „Akademija“ Pilies g. 44/2 Daliaus Regelskio darbų paroda „New York. One way“	„Jaunujų Lietvijos menininkų grafikos paroda „Keisti kaimynai“ Ingos Dargužytės kūrybos paroda „Karelia“	Galerija „Aukso pjūvis“ K. Donelaičio g. 62 / V. Putvinsko g. 53	
A. ir A. Tamošaičių galerija „Židinys“ Dominikonų g. 15 Dailininkų Tamošaičių kūryba XIX–XX a. pirmos pusės liaudies meno rinkiniai	„Jaunujų Lietvijos menininkų grafikos paroda „Keisti kaimynai“ Ingos Dargužytės kūrybos paroda „Karelia“	Kauno fotografijos galerija Rotušės a. 1 / Vilniaus g. 2	
Vilniaus dailės galerija Neprisklausomybės a. 12	„Jaunujų Lietvijos menininkų grafikos paroda „Keisti kaimynai“ Ingos Dargužytės kūrybos paroda „Karelia“	Galerija „Aukso pjūvis“ K. Donelaičio g. 62 / V. Putvinsko g. 53	
Parodų salės „Titanikas“ Maironio g. 3 iki 15 d. – Ray Bartkus paroda „Tapybos pabaiga“			

KAUNAS **Kauno dramos teatras** 7 d. 19 val. *Didžiojoje scenoje* – PREMJERA! A. Škemos „BALTA DROBULĖ“. Rež. – J. Jurašas 8 d. 19 val. *Didžiojoje scenoje* – F. Garcia Lorcros „PUBLIKA“. Rež. – G. Varnas (teatras „Utopia“) 8, 14, 15 d. 18 val. *Mažojoje scenoje* – PREMJERA! J. Tumo-Vaižganto „ŽEMĖS AR MOTERS“. Rež. – T. Erbrėdis 9 d. 12 val. *Didžiojoje scenoje* – PREMJERA! I. Paliulytės „ASTRIDA“ (A. Lindgren biografijos ir pasakų motyvais). Rež. – I. Paliulytė 9 d. 15 val. *Ilgajoje salėje* – A.M. Sluckaitės „ANTIGONĖ SIBIRE“ (pagal J. Anouilh'aus „Antigonę“). Rež. – J. Jurašas 11, 12 d. 18 val. *Ilgajoje salėje* – A. Čechovo „PALATA“. Insc. aut. ir rež. – R. Kazlas 11 d. 19 val. *Rūtos salėje* – PREMJERA! D. Danis „GELBKIME MEILE“. Rež. – A. Jankevičius 12 d. 18 val. *Mažojoje scenoje* – „TETOS“. Rež. – J. Javaitė (trupė „Degam“) 12 d. 19 val. *Didžiojoje scenoje* – A. Čechov „TRYS SESERYS“. Rež. – R. Tuminas. 13 d. 19 val. *Didžiojoje scenoje* – A. Škemos „BALTA DROBULĖ“. Rež. – J. Jurašas **Kauno muzikinis teatras** 7 d. 18 val. – J. Strausso „NAKTIS VENECIUOJE“. Dir. – J. Geniušas 8 d. 18 val. – I. Kálmáno „MONMARTRÓ ŽIBUOKLÉ“. Dir. – V. Visockis 9 d. 12 val. – Z. Bružaitės „VORO VESTUVÉS“. Dir. – V. Visockis 9 d. 18 val. – G. Bizet „KARMEN“. Dir. – J. Geniušas 12 d. 18 val. – L. Adomaičio „DULKIŲ SPINDESYS“. Choreogr. ir libreto aut. – D. Bervingis ir G. Visockis 13 d. 18 val. – G. Donizetti „LIUČIJA DI LAMERMUR“. Muzikos vad. ir dir. – J. Geniušas **Kauno mažasis teatras** 7 d. 19 val. – A. Slapovskio „NUO RAUDONOS ŽIURKĖS IKI ŽALIOS ŽVAIGŽDĖS“. Rež. – D. Rabašauskas 8, 15 d. 18 val. „KATYTÉ „P““. Rež. – V. Balsys **Kauno kamerinis teatras** 13 d. 12 val., 14 d. 10, 12 val., 15, 16 d. 12, 14 val. – PREMJERA! „KAIP ATPAŽINTI RAGANĄ?“ Rež. – A. Rubinovas 13, 14, 15, 16 d. 18 val. – D. Čepauskaitės „KAVINĖ „PAS BLEZĄ““. Rež. – S. Rubinovas **Kauno lėlių teatras** 8 d. 12 val. *V. ir S. Ratkevičių lėlių muziejuje* – „SVEČIUOSE PAS SKUDURINĘ ONUTĘ“. Rež. – E. Žekienė 9, 15, 16 d. 12 val. – PREMJERA! „BALTA SNIEGO ŽMOGELIUKŲ KELIONĖ“. Rež. – O. Žiugžda **KLAIPÉDA** **Žvejų rūmai** 8, 14 d. 18 val. *Žvejų rūmuose* – PREMJERA! M. Matišiaus „MOTERIS BE KŪNO“. Rež. – R. Kudzmanaitė, dail. – M. Jacovskis. Vaidina L. Lukošius, N. Sabulytė, V. Leonavičiutė, R. Pelakauskas, V. Jočys, A. Račkauskas (Klaipėdos dramos teatras) 9 d. 19 val. – „MIRANDA“ (pagal W. Shakespeare’ą). Rež. – O. Koršunovas (OKT / Vilniaus miesto teatras) **Klaipėdos valstybinis muzikinis teatras** 8 d. 18.30 – „SAPNAI APIE BRODVÉJU“ 9 d. 13 val. – B. Pavlovskio „SNIEGUOLĖ IR SEPTYNI NYKŠTUKAI“ 14, 15 d. 18.30 – J. Steino, J. Bocko, Sh. Harnicko „SMUIKININKAS ANT STOGO“	**ŠIAULIAI** **Šiaulių dramos teatras** 7 d. 18 val. – PREMJERA! V. Veršulio „UŽ DURŪ“. Rež. – I. Jarkova 9 d. 12 val. – „BERNIUKAI ŠOKA BREIKĀ“ (pagal V. Račicko knygą). Rež. – A. Gluskinas 9 d. 18 val. – M. Lado „LABAI PAPRASTA ISTORIJA“. Rež. – G. Padegimas **PANEVĖŽYS** **Juozo Miltinio dramos teatras** 9 d. 12 val. – M. Astrachan, A. Žukovskajos „PIFO NUOTYKIAI“. Rež. – V. Blédis 9 d. 18 val. – J. Poiret „BEPROTISKAS SAVAITGALIS“. Rež. – A. Kéleris 11 d. 18 val. – L. Gersche’s „LAISVIEJI DRUGELIAI“. Rež. – D. Kazlauskas 11 d. 11 val. – PREMJERA! „ANĖ IS ŽALIASTOGIŲ“ (pagal L.M. Montgomery romaną). Rež. – A. Gluskinas **Koncertai** **Lietuvos nacionalinė filharmonija** 7 d. 19 val. *Birštono kultūros centre* – Čiurlionio kvartetas, A. Noviko džiazo mokyklos vokalinis ansamblis „Color Jazz“ (vad. – A. Novikas). Programoje A. Pärto, P. Vasko, M.K. Čiurlionio, J. Naujaliai, M. Noviko ir kt. kūrinių 8 d. 19 val. *Vilniuje, Filharmonijos Didžiojoje salėje*, – Lietuvos nacionalinis simfoninis orkestras. Dir. – J. Serovas (Rusija). Solistai V. Miškūnaitė (sopranas), S.S. Lipčius (gitara). Dalyvauja Valstybinio choro „Vilnius“ vyrų grupė. Programoje N. Rotos, J. Rodrigo, H. Villa-Loboso kūrinių 9 d. 12 val. *Vilniuje, Filharmonijos Didžiojoje salėje*, – koncertas „Kalėdų belaukiant“. Vilnius jėzuitų gimnazijos jaunimo mišrus choras „Krantas“ (vad. ir dir. – L. Abaris). Solistai G. Kiršaitė (sopranas), I. Kramarevas (trimitas), S. Auglys (mušamieji), R. Marcinkutė-Lesieris (vargonių) 9 d. 16 val. *Taikomosios dailės muziejuje* – trio „Musica Camerata Baltica“: B. Traubas (smuikas), V. Kaplūnas (violončelė), L. Melnikas (fortepijonas). Dalyvauja aktorė A. Gregorauskaitė 11 d. 18 val. *Širvintų kultūros centre* – „Italijos ir Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės Renesanso dvarų kultūra“. Senosių muzikos ir šokių ansamblis „Banchetto musicale“ (ansamblis vadovė ir koncerto vedėja J. Mikiskaitė-Vičienė) 13 d. 18 val. *Šiaulių „Aušros“ muziejaus Ch. Frenkelio viloje* 16 d. 16 val. *Taikomosios dailės muziejuje* – kamerinės muzikos koncertas „G.F. Händelis ir Italija“. Ansamblis „Musica humana“. Dir. – A. Vizgirda. Solistai J. Stupnianek (sopranas), I. Misūra (bosas), U. Čaplakaitė (fleita), S. Vaitkevičiūtė (fleita) 13 d. 18.30 *Kretingos rajono kultūros centre*, – Čiurlionio kvartetas, Šiaulių kamerinės orkestras, solistai **VILNIUS** **Kongresų rūmai** 7 d. 19 val. – A. Di Meola (gitara) ir „World Sinfonia“: P. Alfonsi (gitara), F. Beccalossi (akordeonas), P. Kaszas (mušamieji) 9 d. 12 val. – „Kalėdinės giesmės“. Vilniaus chorinio dainavimo mokykla „Liepaitės“ **Muzikos ir teatro akademija** 7 d. 18 val. *J. Karoso salėje* – LMTA Koncertmeisterio katedros studentų koncertas 8, 9 d. nuo 10 val. *Didžiojoje salėje* – XII tarptautinis Lietuvos kompozitorų kamerinės muzikos atlikimo konkursas 8 d. 21.30 *muzikos klubė „Tamsta“* – LMTA Bigband (vad. – L. Mockūnas, D. Golovanovas), „The Magic Time Orchestra“ (vad. – E. Vedeckas), lindyhopo šokėjai 10 d. 18 val. *Didžiojoje salėje* – LMTA Styginių instrumentų katedros studentų koncertas	11 d. 18 val. *Didžiojoje salėje* – LMTA Fortepijono katedros studentų koncertas 12 d. 12 val. *VDU Muzikos akademijos Didžiojoje salėje* – koncertas, skirtas LMTA Bendrojo fortепijono katedros 50-mečiui 12 d. 17 val. *J. Karoso salėje* – LMTA vagonininkų koncertas. Dalyvauja vagonininkai V. Gečytė, L. Liamo, R. Mitkus, I. Morkūnaitė, A. Pačegonytė, D. Račinskis, F. Račiūtė bei M. Atminaitė (sopranas), K. Baleckaitė (fleita), S. Liamo (sopranas), N. Radenaitė (sopranas), S. Šukytė (akordeonas) 12 d. 18 val. *Didžiojoje salėje* – LMTA Meno doktoranto J. Juozapaičio (altais) koncertas. Taip pat dalyvauja D. Juozapaičienė (altais), D. Stulgytė (fortepijonas) 13 d. 18 val. *Didžiojoje salėje* – XII tarptautinio Lietuvos kompozitorų kamerinės muzikos atlikimo konkurso laureatų koncertas 13 d. 18 val. *Kongresų rūmų Kamerinėje salėje* – Nacionalinės M. K. Čiurlionio menų mokyklos pučiamųjų ir mušamųjų instrumentų skyriaus moksleivių koncertas **Lietuvos muzikų rėmimo fondas** 7 d. 11 val. *Pakruojo kultūros centre*, 7 d. 17 val. *Linkuvos bažnyčioje* – I. Milkevičiūtė (sopranas), J. Karaliūnaitė (sopranas), A. Malikėnas (baritonas), S. Rubis (smuikas), A. Vizbaras (fortepijonas), V. Juodpusis (muzikologas) S. Vainiūno namuose 11 d. 17 val. – Vilniaus J. Tallat-Kelpšos konservatorijos dainavimo klasės mokiniai 12 d. 17 val. – Vilniaus Karoliniškių muzikos mokyklos mokytojos ekspertės V.M. Zabrodaitės fleitos klasės mokiniai 9 d. 14 val. *Vilniaus arkikatedroje baziliuje* – Vilniaus B. Dvariono dešimtmetės muzikos mokyklos mokiniai ir mokytojai **Šv. Jonų bažnyčia** 8 d. 19 val. – projektas „Klasika visiems“. W.A. Mozarto „Requiem“ atlieka Vilniaus universiteto chorai „Gaudemeus“, „Virgo“, „Pro musica“ (vad. – R. Gelgotienė), VU kamerinės orkestras (vad. – P.B. Koncė), solistai G. Davidčuka (sopranas, Latvija), N. Petročenko (mecosopranas), M. Zimkus (tenoras), N. Masevičius (bosas) ir per pustrečio šimto užsiregistravusių dalyvių. Dir. – R. Gelgotienė **Šv. Kotrynos bažnyčia** 8 d. 18 val. – Vilniaus miesto savivaldybės choras „Jauna Muzika“ (vad. – V. Augustinas), A. Noviko džiazo mokyklos vokalinė grupė „Color Jazz“ ir kvartetas „Mini Jazz“, E. Špokaitės baleto mokykla, Vilniaus Naujosių Vilnios muzikos mokyklos pučiamųjų instrumentų orkestras ir solistai, Kelmės raj. Tytuvinės gimnazijos meno skyriaus vokalinis ansamblis, birbinyinkės L. Vaitkus, Julijos ir Kristinos kanklių duetas **Piano.it salė** 12 d. 19 val. – „5 vakarai su V. Tarasovu“. J. Cage'o 100-ojių gimimo metinėms. A. Liubimovas (fortepijonas, Rusija), V. Tarasovas (perkusija) 13 d. 19 val. – S. Zubovienė (fortepijonas), R. Zubovas (fortepijonas) **Vakarai** **VILNIUS** **Rašytojų klubas** 7 d. 17 val. – rašytojo J. Užurko sukaktuvinis vakaras 10 d. 17.30 – A. Marcėno autorinis kūrybos vakaras „Ištrupėjusio dievų taupyklės erdvė“. Kartu su autoriumi dalyvauja literatūros kritikas V. Sventickas, literatūrolė V. Daujotytė, poetas D. Petrošius 13 d. 17 val. – A. Bučio knygos „Seniausios lietuvių literatūros istorija ir chrestomatija“ pristatymas. Dalyvauja A. Bučys, literatūologas P. Bražėnas, knygos redaktorė O. Gudžiūnienė	**Bibliografinės žinios** **GROŽINĖ LITERATŪRA. LITERATŪROS MOKSLAS** *Angely sodas* : romanė / Lurline McDaniel ; [iš anglų kalbos vertė Vaida Morkūnaitė]. – Kaunas [i.e. Raudondvaris (Kauno r.)] : Dajalita, 2012 [Kaunas : Indigo print]. – 334, [2] p. – (Meilės romanų lobynas, ISSN 1822-6655). – Tiražas [1528] egz. – ISBN 978-609-424-026-3 : [9 Lt 30 ct] *Apetitu nesiskundė* : satyriai eileraščiai ir epigramos / Valentinas Čyžas ; [dailininkas Leonidas Vorobjovas]. – Šiauliai : Šiaurės Lietuva, 2012 [Šiauliai : Šiaulių knygrišykla-sp.]. – 94, [1] p. : iliustr. – Tiražas 200 egz. – ISBN 978-9955-863-59-5 : [14 Lt] *Atsargai. Meilė!* : romanė / Daiva Vaitkevičiūtė ; [Dalias Karpavičiūtės iliustracijos]. – Panevėžys : Magilė, 2012 [Vilnius : Spauda]. – 228, [3] p. : iliustr. – Tiražas 700 egz. – ISBN 978-9986-956-80-8 *Dilgės* : romanė / Edmundas Malūkas. – Panevėžys : Magilė, 2012 [Vilnius : Spauda]. – 342, [2] p. – Tiražas 1000 egz. – ISBN 978-9986-956-71-6 (jr.) *Insurgentė* : [romanė] / Veronica Roth ; iš anglų kalbos vertė Aušra Kaziukonienė. – Vilnius : Alma littera, 2012 [Vilnius : BALTO print]. – 428, [2] p. – Ciklo „Divergentė“ 2-oji knyga. – Tiražas 3000 egz. – ISBN 978-609-01-0767-6 (jr.) : [26 Lt 77 ct] *Iš antro žvilgsnio* : romanė / Jodi Picoult ; iš anglų kalbos vertė Violeta Karpavičienė. – Vilnius : Alma littera, 2012 [Vilnius : Standartų sp.]. – 434, [2] p. : diagr. – Tiražas 4000 egz. – ISBN 978-609-01-0715-7 (jr.) : [31 Lt 72 ct] *Maironio kelias* : skiriamoji Jono Mačiulio-Maironio 150-mečiui / Lietuvos maironiečių draugija ; parengė Eugenijus Urbonas. – Panevėžys : [Panevėžio spaustuvė], 2012 ([Panevėžys] : Panevėžio sp.). – 271, [1] p., [8] iliustr. lap. : faks., nat., portr., žml. – Tiražas 600 egz. – ISBN 978-609-8072-06-8 *Monikai reikia meilės* : [romanė] / Daiva Vaitkevičiūtė. – Panevėžys : Magilė, [2012] [Vilnius : Spauda]. – 351, [1] p. – Tiražas 1000 egz. – ISBN 978-9986-956-25-9 *Purpurinės nakty* : [romanė] / Jude Deveraux ; iš anglų kalbos vertė Agnė Šeibokaitė. – Kaunas : Jotema, [2012] [Kaunas : Spindulio sp.]. – 365, [2] p. – Tiražas [2400] egz. – ISBN 978-9955-13-354-4 (jr.) *Šokoladinis pagėgiai* : romanė / Dorothy Koomson ; iš anglų kalbos vertė Ramunė Vaskelaitė. – Vilnius : Alma littera, 2012 [Vilnius : Standartų sp.]. – 405, [2] p. – Tiražas 2000 egz. – ISBN 978-609-01-0718-8 (jr.) : [31 Lt 72 ct] **GROŽINĖ LITERATŪRA VAIKAMS** *Aišis. Mano istorija* / Egidija Narmontienė ; [ilustravo Jurgita Bieliakovienė]. – Šiauliai : Lucilius, 2012. – 23, [1] p. : iliustr. – Tiražas 2000 egz. – ISBN 978-9955-32-177-4 : [6 Lt] *Geriausia pasauliye mamytė!* / Eleni Zabini, Susanne Lütje ; vertė Antanas A. Jonynas. – [Vilnius] : Nieko rimto, [2012] [Spausd. Lenkijoje]. – 16, [1] p. : iliustr. – Tiražas 2000 egz. – ISBN 978-609-441-020-0 *Hobitas* : [apsaka-pasaka] / J.R.R. Tolkien ; iš anglų kalbos vertė Bronė Balčienė. – Vilnius : Alma littera, 2012 [Vilnius : BALTO print]. – 268, [3] p. – Tiražas 2000 egz. – ISBN 978-609-01-0732-4 (jr.) : [23 Lt 24 ct] *Kalėdų istorija* : [romanė] / Marko Leino ; iš suomių kalbos vertė Viltarė Urbaitė. – Vilnius : Nieko rimto, 2012 [Vilnius : BALTO print]. – 242, [4] p. – Tiražas 3000 egz. – ISBN 978-609-441-088-8 (jr.) *Karžygiuko istorija* : [pasaka] / Ingrida Vizbaraitė ; iliustravo Marija Smirnovaitė. – Vilnius : Nieko rimto, 2012 [Vilnius : BALTO print]. – 52, [4] p. : iliustr. – Tiražas 2000 egz. – ISBN 978-609-441-080-2 (jr.) *Kurmis ir sniego senis* / Hana Doskočilová ; iliustravo Zdenek Miler ; iš čekų kalbos vertė Irena Aleksaitė. – Vilnius : Nieko rimto, 2012 ([Havlíčkův Brod] : Tiskárny Havlíčkův Brod). – 34, [2] p. : iliustr. – Virš. ir rugar. aut.: Zdenek Miler, Hana Doskočilová. – Tiražas 3500 egz. – ISBN 978-609-441-068-0 (jr.) *Linksmy Kalėdu, Juodi* : [pasaka] / Rob Scotton ; iš anglų kalbos vertė Viktorija Labuckienė ; iliustracijos autorius. – Vilnius : Nieko rimto, 2012 [Kaunas : Spindulio sp.]. – 34, [2] p. : iliustr. – Tiražas 2000 egz. – ISBN 978-609-441-089-5 (jr.) *Nykštukas galvoje* : [romanė] / Christine Nöstlinger ; iš vokiečių kalbos vertė Rūta Jonynaitė ; iliustravo Jutta Bauer. – Vilnius : Nieko rimto, 2012 [Kaunas : Spindulio sp.]. – 153, [6] p. : iliustr. – (H.Ch. Anderseno medalis). – Tiražas 2000 egz. – ISBN 978-609-441-058-1 (jr.) *Ragana Lilė Stebuklų Šalyje* : [apsaka] / Knister ; iš vokiečių kalbos vertė Teodoras Četrauskas ; iliustravo Birgit Rieger. – Vilnius : Alma littera, 2012 [Kaunas : Spindulio sp.]. – 129, [5] p. : iliustr. – Tiražas 3000 egz. – ISBN 978-609-01-0742-3 (jr.) : [11 Lt 30 ct] *Rudens gėrybės* : eileraščiai vaikams / Emilia Šulinskienė ; [piešė Emilia Šulinskienė]. – Šiauliai : Lucilius, 2012 [Šiauliai : Lucilius]. – 63, [1] p. : iliustr. – Tiražas [150] egz. – ISBN 978-9955-32-179-8 : [5 Lt] *Ziemos cilėraščiai* / [dailininkė Deimantė Rybakienė]. – Vilnius : Alma littera, [2012] [Vilnius : Standartų sp.]. – 16, [1] p. : jsk. virš

„Debesų žemėlapis“

Savaitės filmai

Debesų žemėlapis ***

Kadaike broliai Andy ir Larry Wachowski sukūrė „Matrixą“ ir juos užgriuvo nepaprasta sėkmė. Praejo ne vieni metai, Larry pakeitė lyti ir tapo Lana. Prie Wachowski dueto prisijungė vokiečių režisierius Tomas Tykweris, kad įgyvendintų vieną brangiausią Europos kino idėjų – ekranizuotą tam tikruose sluoksniuose labai populiarų Davido Mitchello romaną. Filmas buvo sumanytas kaip monumentalus pasaulyje kompendiumas. Aktoriai Tomas Hanksas, Halle Berry, Hugo Weavingas, Benas Whishaw, Jamesas D’Arcy čia vaidina po kelis vaidmenis, keičia kostiumus, veidus ir lytis, peršoka iš vieno amžiaus į kitą, nuo komedijos prie film noir ir mokslinės fantastikos. Jie – tarsi archetipų įskūnijimai – meilužiai, tiesos ieškotojai, manipuliuotojai, maištiniukai. Pasak filmo kūrėjų, gyvename tam, kad suvaidintume kažkeno anksčiau parašytą vaidmenį, o mirštame, kad atgimtume nauju pavidalu, kuris taip pat yra kažkieno atspindys. Tačiau filosofinės autorių ambicijos netrunka pa-virsti spalvingu žmonių ir įvykių kaleidoskopu. Filmas žavi atskirų detalių ar scenų, vaidmenų lygmenyje. Tai – lyg kartais visai gerų, žavių ir novatoriškų filmukų rinkinys, deja, prislėgtas pretenzingos visumos (Vokietija, Honkongas, JAV, 2012). (Vilnius, Kaunas, Klaipėda)

Džiunglės **

Popularios rusų televizijos žvaigždės Sergejus Svetlakovas ir Vera Brežneva vaidina šeimos krizės ištiktą šeimą. Kartą susipykę, jie išsiengria į egzotišką kelionę. Pykstasi jie ir keliaudami, todėl galų gale atsiduria negyvenamoje saloje. Bet, užuot kovojujasi už išlikimą, pora ir toliai aiškinasi santykius. Netrukus paaiškėja, kad sala vis dėlto gyvenama, o čia buviai – labai karinga gentis. Šiam Aleksejaus Voitinskio ir panāšiemis filmams rusų kritikai nukalė terminą „liaudiškas kinas“. Jie teisūs, nes masinė kultūra ir sėdint kino teatro salėje prieinama plačiausiai žiūrovų sluoksniams, o tikro opiumo masėms galima gauti ne tik iš televizoriaus (Rusija, 2012). (Vilnius, Kaunas, Klaipėda)

Karališkas romanas ***

Puošnus ir gerai Madsa Mikkelsono, Mikkelio Boe Folsgardaro, Alios Vikander, Davido Denciko suvaidintas istorinis filmas nukels į XVII amžiaus Daniją. Už karaliaus Kristiano VII rezidencijos fasado slypi daug paslapčių. Jaunutę jo žmona Karolina tikėjosi meilės, bet atvykus į rūmus rado infantilišką, gal ne visai psichiškai sveiką jaunuolių, kuris pasimėgaudamas visus šokiruoja savo elgesiu. Karalius domisi teatru ir moterimis. Danijoje klesti cenzūra, tad jauna karalienė net negali skaityti mėgstamų knygų. Vienintelė galimybė pabendrauti su protingu ir išsilavinusi pašnekovu – susitikimai su vokiečiu gydytoju Strunze. Jis – tikras Apšvietos epochos žmogus. Laisvės idėjos ir noras vykdyti reformas suartina karalienę ir gydytoją. Bendros idėjos sužadina ir aistrą. Strundžės itaka karaliaus rūmuose vis auga, kartu su karaliene jie pradeda politines reformas, vienims laikams pakeitusias Daniją. Tačiau meilužių likimas buvo nepavydėtinės. Nikolajaus Arcelio filmas šiemet Berlyno kino festivalyje apdovanotas prizais už geriausią scenarijų ir geriausiam aktoriui (Danija, Švedija, Čekija, Vokietija, 2012). (Vilnius)

Širdžių édikas ***

Futbolo žvaigždė ir tiesiog patrauklus vyras įsidarbina vaikų futbolo komandos treneriu. Nuo to akimirkos jis tampa ne tik vaikučių, bet ir jų mamačių susižavėjimo objektu. Pagrindinį vaidmenį suvaidinusiam Gerrardui Butlerui, matyt, nusibodo demonstruoti tik geležinius raumenis. Jis nusprendė įrodyti, kad turi šio to ir daugiau. Gabriele Muccino filme taip pat vaidina Jessica Biel, Catherine Zeta-Jones, Uma Thurman (JAV, 2012). (Vilnius, Kaunas, Klaipėda)

***** – ševedras, **** – pasižiūrėti būtina, *** – geras filmas, ** – būna ir geriau, ** – jei turite daug laiko, * – nickalas

Redaktorė – Monika Krikštopaitytė

Atsakingoji sekretorė – Rūta Jakimavičienė

Kinas – Živilė Pipinytė | Teatras – Milda Brukštutė

Publicistikai – Laima Kreivytė | Stilius – Rita Markulienė

Dizainas – Jokūbas Jacovskis | Maketas – Vanda Čemerkaite

Kino repertuaras

VILNIUS

Forum Cinemas Vingis

7–11 d. – Širdžių édikas (JAV) – 11.20, 13.45, 16.15, 19, 21.55; 12, 13 d. – 11.20, 13.45, 16.15, 21.55
7 d. – Virš įstatymo (JAV) – 18.15, 21 val.; 8–13 d. – 11.30, 15, 18.15, 21 val.
7–12 d. – Hobitas. Nelaukti kelionė (3D, JAV, N. Zelandija) – 18, 22 val.
8 d. – G. Verdi „Kaukių balius“. Tiesioginė premjeros transliacija iš Niujorko Metropolitano operos – 19.55
8 d. – „Bekelės filmų festivalis 2013“ – 10 val.
7, 9–11 d. – Legendos susivienija (3D, JAV) – 11.10, 13.30, 16.10, 17.55; 8, 12 d. – 11.10, 13.30, 16.10; 13 d. – 11.10, 13.30
7–13 d. – Legendos susivienija (JAV) – 11.45, 14.15, 16.45, 19.15, 21.30; Brékstanti aušra.
2 dalis (JAV) – 12, 14.30, 17, 19.30, 22 val.
7 d. – Debesų žemėlapis (Vokietija, JAV, Singapūras, Honkongas) – 17.45, 21 val.; 8, 9 d. – 11.20, 14.30, 17.45, 21 val.; 10–13 d. – 14.30, 17.45, 21 val.
7, 10–13 d. – 007 operacija Skyfall (JAV) – 15, 18.20, 21.15; 8, 9 d. – 12, 5, 18.20, 21.15
7, 10–13 d. – Karališkas romanas (Danija, Švedija, Čekija, Vokietija) – 15.20, 18.30, 21.35; 8, 9 d. – 12.20, 15.20, 18.30, 21.35
7–11 d. – Džiunglės (3D, Rusija) – 18.45, 21.15; 12, 13 d. – 18.45
7–13 d. – Véžliuko Semio nuotykių 2 (3D, Belgija) – 11, 13.20
7, 9, 10, 11 d. – Frankenvynis (3D, JAV) – 15.45, 20.20; 12, 13 d. – 15.45
7, 8 d. – Monstrų viešbutis (JAV) – 13.40; 9 d. – 11.40
7, 9–13 d. – 30 širdies dūžių (JAV) – 15.50, 20.30; 8 d. – 20.30
7, 9–13 d. – Legendos susivienija (JAV) – 14.05, 18.40 (originalo k.)
7, 9–13 d. – Apgaulinga aistra (JAV) – 16.20, 20.45; 8 d. – 20.45
7, 9–13 d. – Septyni psychopatai (D. Britanija) – 18.10
7, 9–13 d. – 30 širdies dūžių (JAV) – 15.50, 20.30; 8 d. – 20.30
7, 9–13 d. – Legendos susivienija (JAV) – 14.05, 18.40 (originalo k.)
7 d. – Virš įstatymo (JAV) – 19, 21.30; 8–13 d. – 11.15, 13.45, 16.30, 19, 21.30
13 d. – Hobitas. Nelaukti kelionė (3D, JAV, N. Zelandija) – 17, 21 val.
7–13 d. – Džiunglės (Rusija) – 12, 14.45, 16.45, 19.15, 21.45
7–13 d. – Legendos susivienija (JAV) – 11.45, 14, 16.15, 18.30, 20.45
7–13 d. – Debesų žemėlapis (Vokietija, JAV, Singapūras, Honkongas) – 11.15, 14.45, 18.10, 21.35
7–12 d. – Brékstanti aušra. 2 dalis (JAV) – 14, 18.45, 21.15
7, 8 d. – 30 širdies dūžių (JAV) – 20, 22, 23.59; 9–13 d. – 20, 22 val.
7, 10–13 d. – Monstrų viešbutis (JAV) – 10.15; 8, 9 d. – 10.15, 11.45
7–13 d. – Véžliuko Semio nuotykių 2 (3D, Belgija) – 10.45, 12.30
7, 8 d. – Apgaulinga aistra (JAV) – 16.30, 23.45; 9–13 d. – 16.30
7–13 d. – 007 operacija Skyfall (JAV) – 18.30, 21.45

13 d. – Hobitas. Nelaukti kelionė (3D, JAV, N. Zelandija) – 17, 21 val.

11 d. – Vélinių salos karalius (Norvegija) – 17.40
8 d. – G. Verdi „Kaukių balius“. Tiesioginė premjeros transliacija iš Niujorko Metropolitano operos – 19.55

7, 9–12 d. – Legendos susivienija (3D, JAV) – 10.30, 12.45, 15.15, 17 val.; 8 d. – 10.30, 12.45

7–10, 12, 13 d. – Legendos susivienija (JAV) – 11.30, 13.30, 15.45, 18 val.; 11 d. – 11.30, 13.30, 15.45

7–13 d. – Debesų žemėlapis (Vokietija, JAV, Singapūras, Honkongas) – 11, 14.15, 17.30, 20.45

7, 9–12 d. – Džiunglės (3D, Rusija) – 14.45, 19.15, 21.30; 8, 13 d. – 14.45

7–13 d. – Brékstanti aušra. 2 dalis (JAV) – 14, 18.45, 21.15
7, 8 d. – 30 širdies dūžių (JAV) – 20, 22, 23.59; 9–13 d. – 20, 22 val.

7, 10–13 d. – Monstrų viešbutis (JAV) – 10.15; 8, 9 d. – 10.15, 11.45

7–13 d. – Véžliuko Semio nuotykių 2 (3D, Belgija) – 10.45, 12.30

7, 8 d. – Apgaulinga aistra (JAV) – 16.30, 23.45; 9–13 d. – 16.30

7–13 d. – 007 operacija Skyfall (JAV) – 18.30, 21.45

Romuva

7, 13 d. – Igruški (rež. L. Lužytė) – 19 val.; 9 d. – 14 val.

7 d. – Vidurnaktis Paryžiuje (Italija, JAV) – 20.30

Cinamonas

13 d. – Hobitas. Nelaukti kelionė (3D, JAV, N. Zelandija) – 19.30

7–13 d. – Širdžių édikas (JAV) – 12.15, 14.30, 16.45, 19, 21.15

7–11 d. – Legendos susivienija (3D, JAV) – 12.45, 15, 17.15, 19.30; 13 d. – 12.45, 15, 17.15; 7–11, 13 d. – Legendos susivienija (JAV) – 11.45, 14, 16.15, 18.30, 20.45

7–13 d. – Debesų žemėlapis (Vokietija, JAV, Singapūras, Honkongas) – 11.15, 14.45, 18.10, 21.35
7–12 d. – Brékstanti aušra. 2 dalis (JAV) – 15.30, 18.00, 20.30; 13 d. – 15.30

7–11, 13 d. – Véžliuko Semio nuotykių 2 (3D, Belgija) – 10.45; 12 d. – 10.45, 15, 17.15

7–11 d. – 007 operacija Skyfall (JAV) – 20.45, 21.45; 12 d. – 20.45

12 d. – Monstrų viešbutis (3D, JAV) – 12.45

7–11, 13 d. – Monstrų viešbutis (JAV) – 11.30, 13.30; 12 d. – 11.30, 13.30, 16.15

12 d. – Pagrios Tailande (JAV) – 18.30

12 d. – Šokinis hip-hopo ritmu. Revoliucija (3D, JAV) – 19.30

12 d. – Džokas (JAV) – 12, 14.15

KLAIPĖDA

Forum Cinemas

7–13 d. – Širdžių édikas (JAV) – 11.30, 14, 16.45, 19.15, 21.45

7 d. – Virš įstatymo (JAV) – 19, 21.30; 8–13 d. – 11.15, 13.45, 16.15, 19, 21.30

13 d. – Hobitas. Nelaukti kelionė (3D, JAV, N. Zelandija) – 17, 21 val.

7–13 d. – Legendos susivienija (3D, JAV) – 10.15, 12.45, 15.45, 18.15; Legendos susivienija (JAV) – 10.30, 12.30, 14.30; Brékstanti aušra. 2 dalis (JAV) – 13.15, 16, 18.45, 21.20; Džiunglės (Rusija) – 16.30, 18.30, 20.30; 7–12 d. – Debesų žemėlapis (Vokietija, JAV, Singapūras, Honkongas) – 12, 18, 20.45; 13 d. – 12, 20.45

8, 9 d. – Monstrų viešbutis (JAV) – 11 val.

„Skalvijos“ kino centras

M. Antonioni filmų retrospektiva

7 d. – Riksmas (Italija, JAV) – 19 val.; 13 d. – 18.30

7 d. – Naktis (Italija, Prancūzija) – 21.10; 10 d. – 17.10

© „7 meno dienos“. Kultūros savaitraštis. Išeina penktadieniais.

Leidžiamas nuo 1992 m. sausio 10 d. Leidėjas VŠĮ „Meno dienos“,

Maironio g. 6, 01124 Vilnius. Tel.: 2613039, 2611926.

Eli. paštas 7md@takas.lt. ISSN 1392-6462. 3 sp. I. Tiražas 900 egz.

Spausdino UAB „Ukmergės spaustuvė“, Vasario 16-osios g. 31, Ukmergė

Remia LR K